

K.ADENAUER – VOKIETIJOJE, R.REAGAN – JUNG TINĖSE VALSTIJOSE, V.ADAMKUS – LIETUVOJE

Ko šiuo metu labiausiai reikia Lietuvai, kokię pirmiausiai uždaviniai, kuriuos reikia nedelsiant spręsti, kas labiausiai tinka stovėti prie Lietuvos valstybės vairo - visa tai bandysiu apžvelgti kiek neįprasta forma, kviesdamas skaitytoją įdėmiai susipažinti su enciklopediškai pateiktomis žiniomis apie pačius žymiausius politikus, labiausiai įtakojusius pokariniam Europos ir viso pasaulio vystymuisi. Palyginkite įtakingiausių buvusių kandidatų į Lietuvos prezidento postą duomenis. Atkreipkite dėmesį į politikų, tuo laikotarpiu priėmusių svarbiausius sprendimus, amžių.

Pasibaigus II Pasauliniam karui, Europa, o ypač Vokietija – griuvėsiuose. Štai šiuo momentu Jungtinės Amerikos Valstijos pradeda įgyvendinti stambiają ekonominę pagalbos programą Europai. Jos projektą pateikė **George Marshall**. Pagalba pagal šį projektą buvo siūloma ir Sovietų Sąjungai, tačiau pastaroji jos atsisakė. Marshall plano dėka Europos valstybės greitai atstatė pramonę, suaktyvino ūkinę veiklą.

Pokario sąjungininkų okupuota Vokietija – sąjungininkų kontroliuojamos zonos, bet ne valstybė: ekonomika visai sugriauta, Sovietų Sąjunga ardo ir išveža dar išlikusias gamyklas bei kitą technologinę įrangą, konfiskuoja ir vežasi meno vertybes. Štai šiuo laikotarpiu vėl iškyla ir aktyvia valstybine veikla užsiima **Konrad Adenauer**. Tos politinės veiklos dėka sukuriamą naują modernią demokratinę Vokietiją – Vokietijos federatyvinę respubliką, suvienijusi JAV, Didžiosios Britanijos ir Prancūzijos okupacines zonas. Šie veiksmai privertė ir Sovietų Sąjungą savo okupacinėje zonoje sukurti komunistinio tipo Vokietijos "demokratinę" respubliką, kurioje iki pat Varšuvos paktą suirimo laikė pusę milijono karių – labiausiai paruoštą kariuomenę, skirtą puolamosioms operacijoms.

Septintame ir aštuntame dvidešimto amžiaus dešimtmetyje komunistinių valstybių blokas visame pasaulyje stengiasi perimti ištusių regionų kontrolę. Beatodairiškai

Dr. Rolandas Asauskas

didinamos jų termobranduolinės ir strateginės raketinės pajėgos, kurstomi ginkluoti susirėmimai ir karai. Štai šiuo laikotarpiu JAV prezidento rinkimus laimi **Ronald Reagan**. Jis suburia labai gerai organizuotą ir talentingą komandą, vykdo ryžtingą vidaus ir užsienio politiką. Šių veiksmų dėka Amerikos ekonomika pradeda sparčiai vystytis, ypatingai sustiprėja JAV pozicijos pasaulyje. Pradedama įgyvendinti "žvaigždžių karų" programa, tai yra pradedama kurti ginkluotė, pagrįsta pačiomis naujausiomis technologijomis. Tai labai paskatina perspektyvius mokslinius tyrimus ir naujų technologijų kurimą. Neatlaikiusi ekonominės ir karinės konkurencijos žlunga Sovietų Sąjunga ir jos vadovaujamas karinis Varšuvos paktas, o tai sąlygoja Centrinės ir Rytų Europos valstybių išlaisvinimą iš okupacijos. Nepriklausoma Lietuva yra šių procesų rezultatas.

Šiandien Lietuva daug kuo panaši į pokario 1946-1950 metų laikotarpio Europą. Sunaikinta pramonė (tik atskiros, daugiausia tekstilės, įmonės pradeda atsigausti). Sunykęs žemės ūkis, plečiasi korupcija, auga nusikalstamumas, matomas visiškas tradicinių žmoniškųjų vertybių nuvertinimas. Chaosas įstatymuose, praktiškai neegzistuoja siena su Baltarusija ir t. t. Tokioje būklėje kaip niekad Lietuvai reikalingas ryžtingas ir patyręs vadovas – Prezidentas, sugebantis orientuotis ekonominėse problemose, galintis laisvai ir tiesiogiai diskutuoti su Vakarų pasaulio politikos ir ekonomikos lyderiais, turintis administracinio darbo patirtį šiuolaikinėje Vakarų pasaulio valstybėje (kad nebūtų vedžiojamas už nosies vietinių "specialistų" bei neaiškių "patarėjų"), visapusiškai išsilavinęs, pripažintas Europos ir Amerikos vadovų ir specialistų, aktyviai visą laiką dalyvavęs kovoje už Lietuvos nepriklausomybę, sąžiningas ir atviras. Tik šias savybes turintis žmogus gali suburti naują, veiksmingai dirbančią komandą, drąsiai ir greitai įgyvendinti esmines Lietuvos gyvenimo permai-

nas. Tokių žmogų mažiausiai galės paveikti vietiniai korumpuoti valdininkai. Visomis tomis savybėmis pasižymi **Valdas Adamkus**. Valdui Adamkui teikiu pirmenybę dėl jo didelės patirties, sprendžiant sudėtingiausias šiuolaikines pramoninės industrijos problemas Jungtinės Amerikos Valstijose. Tai ypač svarbu šiandieninei Lietuvai, pasirenkant pirmąją svarbos vystymosi sritis ir visą tai įgyvendinant, protingai panaudojant vidinius resursus ir pasitelkiant ekonominę bei technologinę paramą iš Europos Sąjungos ir JAV.

Dabar susipažinkime su šiais politiniais veikėjais pagal Cambridge University Press 1994 metų leidinį – Biographical encyclopedia./ David Crystal. Jame pateikiamos žymiausių pasaulio žmonių trumpos biografijos ir jų indėlis į žmonijos civilizacijos vystymąsi per visą jos egzistavimo laikotarpį.

Marshall, George Catlett (1880 - 1959) – Jungtinių Amerikos Valstijų kariškis ir valstybės veikėjas gimė Pennsylvania valstijoje Uniontown mieste. Jis studijavo Virginia Karo institute ir buvo paskirtas į tarnybą 1901 metais. Kaip Ginkluotojų pajėgų štabo viršininkas (1935 - 1945) jis vadovavo JAV armijai per visą Antrąjį pasaulinį karą. Po to dvejus metus buvo specialus prezidento atstovas Kinijoje. Jis tapo valstybės sekretoriumi (1947 - 1949) ir davė pradžią Pagalbos planui (Marshall Aid plan), padėjusiam atkurti pokarinę Europą. Jam buvo suteikta 1953 metų Nobelio Taikos premija.

Adenauer, Konrad (1876 - 1967) – Vokietijos valstybės veikėjas, gimė Kelne (Cologne), Vokietijoje. Jis studijavo Freiburg'e, Miunchene ir Bonoje (Bonn), tapo teisininku Kelne, kur 1917 metais buvo išrinktas meru. Jis tapo Provincial Diet nariu ir Prūsijos Valstybės tarybos nariu, o nuo 1920 iki 1933 – prezidentu. 1933 metais naciai atleido jį iš visų pareigų ir net du kartus buvo uždarę į kalėjimą (1934 ir 1944 metais). 1945 metais jis vėl tapo Kelno miesto meru ir įkūrė Krikščionių Demokratų sąjungą. Tapęs kancle-

Vilniaus perlo – šv. Petro ir Povilo bažnyčios viduje

riu 1949 metais (perrinktas 1953 ir 1957), vykdė Vakarų Vokietijos atstatymo politiką, bendradarbiaudamas su kitomis Europos tautomis per NATO ir Europos Muitų sąjungą, siekdamas pagrindinio ir galutinio tikslo – suvienyti Vokietiją. Jis išėjo į pensiją 1963 metais.

Reagan, Ronald Wilson (gimęs 1911 m.) – JAV valstybės veikėjas ir 40-asis prezidentas (1981 - 1989), pradžioje buvęs kino ir televizijos aktoriumi, gimė Tampico mieste, Illinois valstijoje. Jis studijavo Eureka koledže, Illinois valstijoje, tapo radijo sporto diktoriumi. 1937 metais perėjo į Hollywood'ą ir sukūrė virš 50 filmų, pradedant "Love is on air". Nors iš pradžių buvo demokratas ir liberalizmo šalininkas, jis vis labiau darėsi antikomunistu ir 1962 metais prisijungė prie Respublikonų partijos kaip kraštutinis dešinysis. Jis tapo Kalifornijos gubernatoriumi 1966 metais ir nesėkmingai dalyvavo Respublikonų partijos prezidentinės nominacijos rinkimuose 1968 ir 1976 metais. 1980 metų prezidentiniuose rinkimuose jis nugalėjo Jimmy Carter ir laimėjo antrąją kadenciją 1984 metais. Jis pasiūlė ir įgyvendino svarbią ekonominių permainų programą, kurios dėka pavyko sumažinti vyriausybės išlaidas ir infliaciją. R. Reagan

užėmė tvirtą antikomunistinę poziciją, ypatingai Artimuose Rytuose ir Centrinėje Amerikoje, pasiūlė bei pradėjo įgyvendinti Strateginę gynybinę iniciatyvą (Strategic Defence Initiative). 1981 metais buvo sužeistas, pasikėsinus jį nužudyti.

Antrosios prezidentinės kadencijos metu jis atsisakė savo ankstesnės pozicijos – konfrontuoti su Sovietų Sąjunga, pasiekdamas su M. Gorbačiovu susitarimą dėl didesnio kariuomenės sumažinimo. Jo populiarumas išliko aukštas per visą prezidentavimą, nepaisant kai kurių jo padėjėjų kaltinimo korupcija ir nepritarimo prašymui gauti daugiau lėšų jo programoms Kongrese.

Prie šio sąrašo pridėtu Valdo Adamkaus biografijos santrauką. Jis gimė 1926 m. lapkričio mėn. 3 d. Kaune, tarnautojų šeimoje. Tėvas – Lietuvos Nepriklausomybės kovų savanoris, vienas pirmųjų karo aviacijos mokyklos vadovų, motina daug metų dirbo Susisiekimo ministerijoje. Valdas mokėsi Kauno "Aušros" gimnazijoje. 1944 m. su tėvais pasitraukė į Vokietiją, tačiau tais pat metais grįžęs į Lietuvą, įstojo į Tėvynės apsaugos rinktinę ir dalyvavo kovoje prieš Sovietų kariuomenę prie Sedos. Išvykęs į Vokietiją, ten baigė

(Nukelta į 4 psl.)

Girdėta iš Vilniaus

• **PASIRAŠYTA JAV IR BALTIJOS ŠALIŲ CHARTIJA.** Sausio 16 d. JAV Prezidentas Bill Clinton su Baltijos valstybių Prezidentais pasirašė Partnerystės chartiją. "Lietuvos aidas" iš šešių puslapių teksto išskiria žodžius, kad "Baltijos valstybių nepriklausomybė – nuolatinis JAV interesas". Baltijos valstybės, anksčiau buvusios vadinamąja Europos "pilkąja zona", kurioje vyravo daugiausia Rusijos interesai, aiškiai pripažįstamos ir JAV, kartu ir NATO interesų zona.

• **JAV PAGALBA LIETUVAI.** Jungtinės Amerikos Valstijos pareiškė tvirtai nusprendusios padėti Baltijos šalims įgyvendinti NATO narystei keliamus reikalavimus. Tai pabrėžė JAV gynybos sekretoriaus pirmasis pavaduotojas John Hamre, sausio 15 d. Vašingtone susitikęs su Lietuvos, Latvijos ir Estijos Prezidentais. Susitikime dalyvavo apie dvidešimt Gynybos departamento ir Jungtinio gynybos štabo pareigūnų.

• **PREZIDENTO KELIONĖ.** Lietuvos Prezidentu išrinktas Valdas Adamkus dešimčiai dienų atvyko į Jungtines Amerikos Valstijas tvarkyti asmeninių reikalų. Naujasis Lietuvos Prezidentas pirmiausia pasirūpins tolesnę savo žmonos Almos Adamkuvienės motinos priežiūra. 94 metų amžiaus motinos sveikata jau nebeleidžia persikelti į Lietuvą. V. Adamkus ir jo žmona turėtų grįžti į Vilnių sausio 28 dieną.

• **LIETUVA IR EUROPOS SĄJUNGA.** Naujasis Lietuvos nuolatinės misijos Europos Sąjungoje vadovas ambasadorius Romualdas Kalonaitis ketvirtadienį skiriamuosius raštus įteikė Europos Komisijos Prezidentui Žakui Santerui (Jacques Santer). "Lietuva žengia teisingu keliu, daro didelę pažangą, įgyvendindama reformas ir turi nemažai galimybių greitai pradėti derybas dėl narystės Europos Sąjungoje", - per ceremoniją Briuselyje sakė Europos Komisijos vadovas. Jis paprašė perduoti sveikinimus naujam Lietuvos Prezidentui Valdui Adamkui, su kuriuo tikisi netrukus susitikti.

• **SAUSIO 13-OSIOS BYLA.** Jau maždaug metus Vilniaus apygardos teismas nagrinėja Sausio 13-osios sąmokslą bylą. Teisiškai buvę LKP veikėjai M.Burokevičius, J.Jermalaivičius, J.Kuolelis, L.Bartoševičius, S.Mickevič, J.Prokopovičius. Vienas iš valstybės kaltintojų šioje byloje Gintautas Paškevičius "Lietuvos aidui" sakė, jog tikimasi, kad nuosprendis bus paskelbtas dar šiemet. Daug sunkumų byloje yra dėl to, kad ne visi liudytojai atvyksta į teismo posėdžius, daug jų išvykę gyventi svetur. Nemažai keblumų kyla todėl, kad Rusija ir kitos NVS šalys neišduoda Lietuvai asmenų, laikomų kaltinamaisiais. Prokuroro žiniomis, jų yra apie 50.

• **KAS ĮTEISINO RUSIJOS VIEŠPATAVIMĄ KARALIAUČIAUS KRAŠTE?** "Kauno diena" skelbia Seimo nario, "Jaunoji Lietuva" vado Stanislovo Buškevičiaus ir dar keturių šios partijos narių pasirašytą atvirą laišką naujam Lietuvos Respublikos Prezidentui Valdui Adamkui. Laiške keliamas klausimas dėl Karaliaučiaus srities priklausomybės Rusijai. "Ar Lietuva gali būti tikrai nepriklausoma ir saugi, kol Mažąją Lietuvą kontroliuoja Rusija, kol ten išdėstyta milžiniška kariuomenė, o per Lietuvą nuolat juda kilnojamos Rusijos karinės bazės?" - klausia laiško autoriai ir teigia, kad jokie tarptautiniai susitarimai neįteisino Rusijos buvimo joje.

• **PERTVARKOMA VYRIAUSYBĖ. PUOLAMAS MINISTRAS Z. ZINKEVIČIUS.** Lietuvoje toliau verda aistros dėl naujosios Vyriausybės. Atsistatydina Žemės ūkio ir miškų ministras Vytautas Knašys ir Sveikatos apsaugos ministras Juozas Galdikas. Lietuvos liberalų sąjunga mano, jog, formuojant naują Vyriausybę, galėtų būti pakeisti penkių ministerijų vadovai. Tai sausio 15 d. surengtoje spaudos konferencijoje paskelbė šios organizacijos pirmininko pavaduotojas Gintaras Steponavičius. Pasak G. Steponavičiaus, reikėtų dar pakeisti kultūros, ūkio bei švietimo ir mokslo ministrus.

• **KLAIPĖDOJE SIAUTĖJA NUSIKALTĖLIAI.** Per savaitę Klaipėdoje buvo padegta dešimt naujų automobilių. Jų savininkams padaryta apie 500 tūkst. litų nuostolių. Miesto policija kol kas nesulaikė nė vieno padegėjo. Klaipėdos miesto vadovai pareiškė, jog pastarųjų dienų kriminogeninė padėtis mieste tapo nekontroliuojama. "Tai nusikalstamų gaujų, kovojančių dėl kontrabandos ir narkotikų tranzito koridoriaus Maskva-Klaipėda, išdava", teigė dienraštis "Respublika". Tačiau Klaipėdos vyriausiojo policijos komisaro Mečislavo Rimkaus nuomone, automobilių padėgimai uostamiestyje - tai Klaipėdos verslininkų reketavimo pradžia. Miesto meras Eugenijus Gentvilas paragino klaipėdiečius pradėti visuotinę pilietinę akciją: "Kitos išeities neturime - miestas negali tapti banditų, maniakų siautėjimo vieta".

• **ŽILGAUSKO ĮVERTINIMAS.** NBA klubo "Cleveland Cavaliers" vidurio puolėjas Žydrūnas Ilgauskas išrinktas tarp 16 geriausių lygos naujokų. Lietuvį krepšininkas vasario 7 dieną Niujorke žais naujokų žvaigždžių rungtynes Rytų rinktinėje. (Pagal Eltos pranešimus.)

Iš visur – apie viską

KUBIEČIAI – PILIGRIMAI

Algirdas Pužauskas

Popiežiaus Jono Pauliaus II kelionė į komunistinę Kubą sukėlė didelį kubiečių išeivių, išsikūrusių Floridoje, susidomėjimą. Sakoma, kad jų ten gyvena visos milijonas. Daugelis prisiminė lenko popiežiaus pirmąjį apsilankymą komunistinėje Lenkijoje, kur jis daug prisidėjo prie "Solidarumo" judėjimo sustiprėjimo.

Kubos katalikų kardinolas Jaime Ortega pakvietė tautiečius iš Floridos ta proga aplankyti tėvynę ir padėti sukurti aukštąjį svečių. Miami arkivyskupas John Favarola, pasitaręs su kubiečių išeivijos vadais, žengė dar toliau: jie nusamdė prabangų turistinį laivą "The Majesty of the Seas", kuriame vietas dar gruodžio mėnesį užsisakė daugiau kaip 400 kubiečių, sumokėdami beveik po 1,000

dol. už kelionę į Kubą ir atgal.

Šis planas sukėlė nemažą pasipriešinimą. Kai kurie kubiečių vadovai pradėjo kritikuoti planuojamą kelionę sakydami, kad daugelis išeivių rizikavo gyvybėmis, bėgdami nuo komunizmo priespaudos į laisvę, o dabar jie važiuos savo sunkiai uždirbtais doleriais sustiprinti Fidelio Kastro režimą, tuo pačiu lyg pripažindami tą režimą ir prašydami jo vizų. Įdomu, kad šią laivo kelionę tylomis sutiko ir Kastro režimas, ir Vašingtono administracija, kuriai patiko mintis, kad keleiviai neišleis Kuboje dolerių, nemiegos turistams skirtuose viešbučiuose, bet gyvens laive viso vizito metu.

Ginčo pradžioje Miami arkivyskupas buvo nustebejęs dėl aštrios kritikos, tačiau nusileido, kai spaudoje buvo paskelbtas kubiečių veikėjų pasirašytas atviras laiškas. Pietinės Floridos kubiečių įtaka diecezijai finansiniams reikalams yra nemaža. Arkivyskupas paskelbė, kad kelionė laivu atšaukta, o maldininkai į Kubą galės skristi lėktuvais. Vienaime skrydyje ir jis pats būsiąs. Dar neaiš-

ku, kas užmokės apie 800 tūkst. dolerių, kurių reikalaus laivo bendrovė už kelionės atšaukimą.

Vatikano žiniomis, popiežius, priimdamas Fidelį Kastro, paprašė, kad jis sugrąžintų į Kubos kalendorių Kalėdas kaip šventą dieną. Nors Kubos vadas to nepažadėjo, tačiau praėjusios Kalėdos buvo nedarbo diena. Tiesa, partijos spauda pabrėžė, kad tai esanti labai svarbi darbo diena cukranendrių nuėmimo darbuose.

Diktatorius pažadėjo, kad popiežiaus vizito proga vyriausybė išduos daugiau įvažiavimo vizų kaimyninių valstybių dvasiškiams ir vienuolėms. Popiežius Kuboje planavo aplankyti keturis miestus. Svarbiausias įvykis – jo aukojamos mišios Havanos miesto Revoliucijos aikštėje.

Kubos komunistinė spauda dažnai kaltina amerikiečius turistus įvairia antirevoliucine veikla, bombų sprogdinimu viešbučiuose, žmonių kiršinimu. Tačiau turizmas šiuo metu yra svarbiausias Kbos pajamų šaltinis, pernai davęs vyriausybei 1.35 milijardo dolerių pajamų.

Keliais sakiniiais

• Izraelio premjerui B. Netanjahu šių metų pradžia buvo sunki. Iš vyriausybės pasitraukė užsienio reikalų ministras David Levi. Kartu su juo savo paramą premjero turimam parlamentinei daugumai nutraukė ir keturi ministrų frakcijos nariai. Tos daugumos persvarą sudaro tik vienas jo narys. Opozicija apkaltino premjerą, kad jis sustabdė taikos su palestiniečiais procesą. Savo priekaištus sustiprino darbiečių partija, didesnę spaudimą pradėjo JAV vyriausybė. Blogiausia, kad politinių priešių tarpe buvo ne tik opozicijos politikai, bet ir Likud'o partijos bendraminčiai. Izraelio spauda nurodo, kad premjero vietos siekia Jeruzalės miesto meras Ehud Olmert, Tel Avivo meras R.Milo ir Izraelio gynybos ministras Ichakas Mordechai. Nežiūrint piktų ginčų parlamente, premjeras pasiekė pergalę: valstybės biudžetas buvo patvirtintas 58-52 balsais. Izraelio biudžetas siekia 57.7 milijardus dolerių.

• Palestiniečių išeivių politiniai veikėjai jau kalba, kas pakeis Palestinos išlaisvinimo organizacijos vadovą –

68 metų amžiaus Jasirą Arafatą. Korespondentai rašo, kad palestiniečių vadovas dažnai tariasi su gydytojais. Jis esąs sveikas, tačiau labai išvargęs ir išsekęs. Po J.Arafato PIO viršūnėse svarbiausią vietą užima šios organizacijos tarybos pirmininkas, ekonomistas Ahmed Korei, populiariai vadinamas Abu Ala. Jis neturi politinės atramos Gazos pakrastyje ir Vakarų krante. Saugumo klausimus, bendradarbiaudami su Izraelio įstaigomis, tvarko du palestiniečiai pulkininkai – Jibril Rajoub ir Muhammad Dahlan. Tačiau dėl tų ryšių su Izraelio saugumo valdininkais ir kariškiais jie nėra labai populiari. Todėl palestiniečiai visai nuoširdžiai linki savo dabartiniam vadovui Arafatui dar daug sveikų, laimingų metų.

• Irano prezidentas Mohammad Khatami pokalbyje su JAV Cable News televizijos stotimi pasirodė esąs tikrai nuosaikus Irano politikas. Jis siūlė padaryti plyšį priešiško ir nepasitikėjimo sienoje, kuris vis didėtų, kol pagaliau tą sieną, skiriančią Irano ir JAV tautas, sunaikintų. Jis kvietė mokslininkus,

menininkus ir paprastus turistus lankytis Irane ir padėti sugriauti nepasitikėjimą.

Stebėtojai jau kuris laikas įžvelgia iranėčių vidaus politikoje laisvėjimo procesus. Gruodžio 14 d. Irane buvo suimtas, tačiau po 11 dienų paleistas buvęs užsienio reikalų ministras Ibrahim Jazdi, Laisvės judėjimo vadas. Jį radikalieji Irano dvasininkai buvo apkaltinę "šventųjų religinių vertybių" įžeidimu. Vienas iš Irano dvasinių vadų – ajatola Ali Montazeri yra laikomas namų arešte, nes jis atsisakė vyriausią galią pripažinti kitam ajatolai – Ali Khamenei.

Laisvės judėjimas ypač gyvas tarp jaunų studentų, kurie lieka ištikimi islamo valdžiai, tačiau pageidauja daugiau demokratijos kasdieniniame gyvenime.

• Jungtinių Tautų sekretorius Kofi Annan savo pavaduotoja pasirinko kanadietę diplomate, buvusią ambasadorę ir gynybos reikalų viceministrę Louise Frechette.

• Popiežius Jonas Paulius II aplankė Italijoje rugsėjo 26 žemės drebėjimo sugriautą (Nukelta į 3 psl.)

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. – Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams – \$35.00, pusei metų – \$20.00, pima klase – \$58 • Oro paštu į užsienį metams – \$110.00. • Atskiro numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nepaspausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redakatoriaus skiltis

CHARTIJA

Sausio viduryje Baltijos valstybių vardas vėl sumirgėjo pasaulio spaudos puslapiuose ir televizorių ekranuose: pasirašyta Jungtinių Amerikos valstijų ir Baltijos valstybių Chartija. Šiame dokumente kalbama apie neginčijamą Baltijos šalių teisę įsijungti į Vakarų pasaulio ekonomines ir gynybines sistemas, apie politinio, karinio, ūkinio ir kultūrinio jų bendradarbiavimo plėtimą su galingiausiu pasaulio valstybe. Chartija aiškiai pabrėžia, kad iš sovietinės vergijos išsivadavusios tautos nebus paliktos "pilkoje" – Rusijos imperiškųjų interesų zonoje.

Partnerystės chartija – dar vienas įrodymas, kad demokratinis pasaulis vienijasi, siekdamas pašalinti naujų karinių intervencijų ir okupacijų arba ekonominės priespaudos pavojus, nušluoti šlykščias imperininkų užmačias "susigrąžinti buvusias teritorijas". Tautos, atkūrusios savo valstybingumą, turi apsisaugoti nuo kaimyninės, bet "nekaimyniškos" valstybės, niekaip nesusitvarkančios savo viduje, nesugebančios išnaudoti milžinišką savo galimybių sukurti galingą, modernų ūkį.

Chartija – gera pamoka ir nemažos Vakarų pasaulio visuomenės dalies abejingumui ir apolitiškumui. Tai priminimas apie bendrą mūsų atsakomybę už žmonijos ateitį. Jokia čia paslaptis, kad net Vakarų spaudoje Baltijos valstybės vaizduojamos kaip kažkokios mažytės, neseniai teatsiradusios, neturinčios jokios ryškesnės įtakos pasauliui, beveik neapginamos karinio konflikto atveju. Užuo priminus pasauliui apie tūkstantmetę šių tautų kultūrą, jų neįkainojamą įnašą į laisvės ir demokratijos idealų lobyną, gana dažnai Baltijos valstybėms primetamas išgalvotas kraštutinis nacionalizmas, nusistatymas prieš kitataučius. O dabartiniu metu vėl, kaip ir 1939-40 metais, matome kažkokių jėgų skatina-

mą šlykštaus melo skleidimą, gėdingą lietuvių tautos šmeižimą, sklindantį iš kagėbistinių ir zuroviškųjų garsialbių. Bandymai apkaltinti raudonųjų ir rudųjų okupantų kankintą lietuvių tautą dalyvavimu nacių akcijose neturi nieko bendro su žydų tautos dabartimi arba istorinės tiesos atstatymu. Tai – labai grubus istorijos klastojimas.

Pavojus Baltijos tautų nepriklausomybei kyla ir iš to, kad, deja, ne visas praėjusių kruvinų karų ir ilgamečių okupacijų pasekmės šiuo metu įmanoma pašalinti. Į "priešbaltiką" privežti kolonistai šiandien vadinami "rusakalbių" tautinėmis mažumomis. Tai ypač sunki našta Latvijai ir Estijai. Tačiau ir Lietuvoje to gero pakanka: oi, kaip neįtraukia nei vadinamųjų "išvaduotojų", nei, juo labiau, jų palikuonių grįžti į savo etninę tėvynę, nors jokių kliūčių tam nėra. Ir imperijai tas Trojos arklys – visapusiškai patogus.

Kol kas niekaip nepavyksta išjudinti abejingo pasaulio, sprendžiant Karaliaučiaus krašto likimą. Ar bereikia ryškesnio grobuoniškumo pavyzdžio: išžudo vietinius gyventojus; priveža "saviškių" ir tvirtina, kad tai – nebeatskiriama Rusijos dalis? Mosikuojama net ką tik pasirašytą sutartimi su Lietuva: matot, "mūsų sienas" pripažino.

Pirmieji tarptautiniai atsiliepimai patvirtina Chartijos reikšmę. Nežiūrint to, kad kai kurie Vakarų politikai pabrėžia deklaratyvų ir neva neįpareigojančių Chartijos pobūdį, revanšistiniai sluoksniai jau skelbia apie kovinę parengtį, žvangina net branduoliniu ginklu. Ko taip jaudintis, jei tai – tik deklaracija?

Tik vienas dalykas, kalbant apie Chartiją, kelia apmaudą: ne tą asmenį norėjosi matyti, Lietuvos vardu ją pasirašant. Ne tame poste "atsėdėjusio", o išrinktojo. Juk tokie dokumentai skiriami ne praeičiai, o ateičiai.

Juozas Žygas

Sąmoningai rašau ne Lietuvai, bet lietuviams, nes Lietuvos antroji vyriausybė, kuri išėvijo pilietybę atėmė, labai geranoriškai ją dalijo visiems atėjūnams – "opričnikams" ir KGB-istams. O kuomet šie gavo pilietybę, tai iš atėjūnų tapo tautine mažuma. Rusija negalėtų garsiai rekti, kad rusiškųjų kolonistų privilegijos yra varžomos. O dabar jie gina rusakalbių teises, nes mažumos saugomos tarptautiniais įstatymais. Toks pilietybės davimas visiems atėjūnams dar ilgai bus krislas akyje ir rakštis po nagų.

Štai dabar mes aiškiai žinome, už ką jos balsavo, nes jų apgyventuose rajonuose A.Paulauskas gavo 75%-90% visų balsų. Iš to mes galime matyti, kad Valdas Adamkus buvo išrinktas daugiausia lietuvių balsais.

Asmeniškai teko dalyvauti ir matyti, kaip buvo balsuojama Lietuvos generaliniame konsulate Čikagoje. Gerai apsispręsta, kad rinkimams panaudota Gintaro salė. Balsavo 458 asmenys ir tik 16 savo balsus atidavė A. Paulauskui. Reikėtų pastebėti, kad apie 95% iš jų buvo tie, kurie balsavo pirmą sykį. Be to, apie 90% buvo trečio-

LIETUVIAI IŠREIŠKĖ SAVO VALIĄ

sios bangos tėvynainiai. Buvo ir tik laikinai čia esančių. (Šie duomenys nėra rinkimų komisijos, o tik apytiksliai.)

Vis tik su rūpesčiu reikia pastebėti, kad apie 49.50% balsuotojų savo balsus atidavė tam, kuris Vilniaus rajone lenkams pataikavo, o Klaipėdoje rusakalbiams sakė: "Jeigu kas lietuviškai dar neišmoko, tai darbe gali ir savo gimtąją kalbą kalbėti. Tas jo kalbas išgirdusi, Vilniaus rajono merė įvedė lenkų kalbos prievolę.

Gerai, kad šiuo klausimu A.Paulauskas prieš rinkimus pasisakė. Vilniaus rajono merės nutarimas buvo svarstomas Seime. Nustatyta, kad jis prieštarauja Valstybinės kalbos įstatymui. Tuo reikalu spaudai plačiau pasisakius, gal daugelis žmonių, kuriems lietuviški reikalai rūpi, pamatė, kad jiems su A. Paulausku – nepakeliui. Ir galbūt tai nulėmė, kad daugelis pirmame rate už jį balsavusių, šį kartą savo balso jam nebeatidavė.

Jeigu tas klausimas nebūtų laiku iškilęs, o A. Paulauskas būtų rinkimus laimėjęs, tai galbūt po poros metų lietuvių tarnautojai būtų turėję lenkiškai išmokyti. Reikia žinoti, kad kitakalbiai, ypač su lenkėje, yra akiplėšos ir per kiekvieną plyšį bandys pralįsti. Tad ir rinkiminėse kalbose kiekvienas žodis turi būti apgalvotas. O tas, kuris nori būti valstybės vadovu, turėtų savo žodžius labai apgalvoti. Valstybės vairo negali-

ma tokiame patikėti, kuris savo pasakytus žodžius turėtų aiškinti, esą buvo "neteisingai suprastas". Buvo laiko iš Maišiagalos pasitarimų pasimokyti. Kiekvienas žodis yra svarbus, kuomet valstybiniai reikalai yra aptariami.

Tarpvalstybiniuose pasitarimuose, nors ir mokėdami pašnekovo kalbą, vadovai naudojami vertėjų paslaugomis. Kol vertėjas verčia, galima atsakymą apgalvoti. Yra labai tinkamas amerikietiškas pasakymas: "Prieš atidarant burną, reikia įjungti protą".

Dabar Valdą Adamkų išrinkus, manau, kad praėjo atsiprašinėjimų ir savo žodžių aiškinimo laikai. Dabar galime lengviau atsikvėpti žinodami, kad valstybės laivo vairas bus tinkamose rankose. Mes jį žinome ir juo pasitikime.

Manau, visi žinome, kad joks prezidentas vienas nedirba. Turi būti jo patarėjų štabas. Ir prezidentas A. Brazauskas turi apie 100 asmenų štabą. Blogybė tame, kad tas jo štabas yra lyg kokia prieglauda. Tik vienas pavyzdys: archyvų direktorius, kuriam vadovaujant buvo sunaikinta svarbi archyvinė medžiaga, iš tų pareigų jį atleidus, prieglobstį rado prezidento patarėjų štabe. V. Adamkaus veiklos sėkmė priklausys ne vien nuo jo, bet ir nuo to, kokius patarėjus jam pavyks suburti. O dabar jam linkiu kuo geriausios sėkmės!

Iš visur – apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

atiduoti skolą Tarptautiniam valiutos fondui. Korėjiečių pravesta aukso rinkimo kampanija net sumažino jo kainą tarptautinėse rinkose iki 292 dolerių už unciją.

• Argentinoje bandoma išaiškinti vis pikčiau pasireiškiančio antisemitizmo priežastis. Kalėdų naktį Buenos Aires žydų kapinėse kažkas sudaužė 34 paminklus. Tos pačios kapinės buvo vandalų užpultos ir 1996 m. Kalėdų proga. Argentinoje gyvena apie 300,000 žydų. Kai kurie mano, kad tokie išpuoliai – tarptautinių arabų teroristų darbas. Sakoma, kad ir prezidentas Carlos Menem yra kilęs iš arabų šeimos, tačiau niekas jo nekaltina antisemitizmu, nes vidaus reikalų ministras Carlos Corach yra žydas. Dar 1992 m. bomba sprogo prie žydų šalpos organizacijos AMIA rūmų. Ten

žuvo 86 žmonės. Tokio pobūdžio bylos sprendžiamos labai pamažu. Pagaliau buvo suimti keturi argentiniečiai, iš pareigų atleistas buvęs provincijos policijos vadovas Pedro Klodczyk. Praėjusių Kalėdų metu žydų kapinaites specialiai saugojo miesto policija, bet ji nieko negirdėjo ir nematė jokių vandalų. Kritikai sako, kad pati policija ir išdaužiusi paminklus. Provincijos gubernatorius paskelbė "kadrų valymą". Darbo neteks apie 200 asmenų.

• Kenijos prezidento rinkimuose jau penktam terminui perrinktas 73 m. amžiaus Daniel arap Moi. Tarptautiniai stebėtojai tvirtina, kad rinkimai vyko teisingai.

• Pasaulio Maisto programos specialistai, sugrįžę iš kelionės po Šiaurės Korėją, paskelbė, jog tai komunizmo valdomai valstybei reikės maisto produktų už 378 mln. dol.

K.ADENAUER – VOKIETIJOJE, R.REAGAN – JUNG TINĖSE VALSTIJOSE, V.ADAMKUS – LIETUVOJE

(Atkelta iš 1 psl.)

lietuvių gimnaziją ir įstojo į Miuncheno universitetą. 1949 m. su šeima išvyko į JAV. 1960 m. jis baigė Illinois technologijos institutą, įgydamas statybos inžinieriaus specialybę. Daugiau kaip 16 metų buvo JAV 5-ojo regiono (Vidurio Vakarų) Aplinkos apsaugos agentūros administratoriumi (1981 - 1997). Tai JAV rekordas valstybiniame administraciniame darbe. Jis buvo išrinktas Vilniaus universiteto (1989), Indianos koledžo ir JAV North Western universiteto (1994) Garbės daktaru. JAV prezidentas Ronald Reagan jam įteikė aukščiausią JAV apdovanojimą, kurį tik galima suteikti civiliui asmeniui – "Presidential Distinguished Service Award" ordiną.

Jam įteiktas USA Environmental Production Ministry (JAV aplinkosaugos ministerijos) aukso medalis.

V.Adamkus aktyviai dalyvavo JAV politiniame gyvenime, kovojant už Lietuvos nepriklausomybę. Tai darė, tiesiogiai susitikdamas su JAV prezidentais ir kitais svarbiais valstybės politiniais veikėjais. Organizavo JAV techninę ir finansinę paramą Lietuvai, tiesiogiai skatino ir įtakojo šių dienų svarbiausių ekologinių objektų statybą Lietuvoje, daug padėjo sukuriant Lietuvos gamtos apsaugos sistemą. 1993 m. jis buvo kandidato į Lietuvos prezidentus St. Lozoraičio rinkimų kompanijos vadovas. Jis įsteigė kasmetines vardines premijas Lietuvos mokslininkams už ekologijos darbus.

Apie autorių

Rolandas Asauskas gimė 1947 m. spalio 3 d. Kaune. 1970 metais baigė Vilniaus universiteto Fizikos fakultetą. 1985 metais apgynė disertaciją ir tapo fizikos-matematikos mokslų kandidatu (gamtos mokslų daktaru). 1992 m. jam suteiktas docento mokslinis vardas. Dirba Lietuvos žemės ūkio akademijos Fizikos katedroje. Tyrinėja fizikinių procesų matematinį ir kompiuterinį modeliavimą. Pastaruoju metu koordinuoja Lietuvos lazerinių ir plazminių technologijų diegimo centro Kauno laisvoje ekonominėje zonoje veiklą.

PASAULIS IR LIETUVA

*** INVESTICIJŲ SUTARTIS. VAŠINGTONAS.** JAV Prekybos atstovė Charlene Barshefsky ir Lietuvos Užsienio Reikalų ministras Algirdas Saudargas pasirašė investicijų sutartį, kuri, pasak Barshefsky, deda svarius pagrindus prekybai ir investiciniam ryšiams su Lietuva. Pasirašymo ceremonijoje dalyvavo trijų Baltijos valstybių prezidentai, atvykę į Vašingtoną pasirašyti saugumo pakto su JAV. Šią sutartį turės patvirtinti JAV Senatas. (Reuters)

*** PASVEIKINO LIETUVOS PREZIDENTĄ. MASKVA.** Prezidento Boriso Jelcino atstovas spaudai ir patarėjas užsienio reikalams Sergej Jastržemskij pasveikino išrinktą Lietuvos prezidentą Valdą Adamkų ir pakartojo, jog Rusija nori gerinti santykius su Baltijos valstybėmis. Jis sakė, jog Jelcinas pasirengęs "geram kaimyniškam dialogui" su Baltijos šalimis ir neturi "išankstinio nusistatymo" prieš Vladą Adamkų. Rusai Lietuvoje sudaro 8,5 proc. gyventojų, daug mažiau negu Latvijoje ir Estijoje. (Reuters)

*** JAV-BALTIJOS VALSTYBIŲ CHARTIJA. VAŠINGTONAS.** JAV pareigūnų teigimu, chartijoje numatyta sudaryti bendras darbo grupes, kurios svarstys saugumo, karinius, ekonominių reformų, prekybos ir investicijų klausimus. JAV Valstybės departamento atstovas spaudai James Rubin apibūdino chartiją kaip tolesnio santykių vystymo pagrindą ir aiškų pritarimą Baltijos valstybių išjungimui į Vakarų struktūras. Trijų Baltijos valstybių prezidentai teigia, kad chartija yra žingsnis link narystės NATO. Bendroje trijų Baltijos valstybių prezidentų konferencijoje Estijos prezidentas Lennartas Meris pasakė, kad "chartija nėra pakaitalas narystei NATO, o atvirkščiai, priartina mus prie NATO". Jis priminė, kad Rusija iš pradžių nepritarė ir Lenkijos, Čekijos bei Vengrijos narystei. Visi trys prezidentai paneigė, kad jų šalys turi neišsprendžiamų problemų dėl rusų mažumos. (Reuter) L. Meris sakė, kad NATO išplėtimas į Baltijos valstybes užbaigs vieną skausmingiausių Europos istorijos puslapių. (DPA)

*** RUSIJOS VERTINIMAS. MASKVA.** Maskva atsargiai reagavo į numatytą Baltijos valstybių ir JAV chartijos pasirašymą. Rusijos Užsienio reikalų ministerijos atstovas spaudai Valerij Nesteruškin pasakė, kad "Rusija sveikina visus žingsnius, kuriais siekiama atviro, lygiateisio ir gero kaimyninio bendradarbiavimo Baltijos regione, ir kuris yra nukreiptas į naujos Europos saugumo sistemos be skiriamųjų linijų kūrimą. Jis teigė, kad chartija nepakenks naujai Europos saugumo struktūrai ir aiškiai leido suprasti, jog Rusija nori paramos savo regioniniams saugumo pasiūlymams mainais už pritarimą chartijai. Rusija atnaujins savo saugumo pasiūlymus per Baltijos jūros valstybių vadovų susitikimą Rygoje sausio 22-23 d. ir Barenco Euro-Atlanto regiono susitikimą Švedijoje sausio 19-20 d. (Reuter)

*** BALTIJOS JŪROS VALSTYBIŲ PREMJERŲ PASITARIMAS.** Rusijos Federacijos vyriausybės aparatas pranešė, kad dalyvauti BJVT valstybių premjerų susitikime, kuris įvyks sausio 22 d. į Rygą su darbiniais dviejų dienų vizitu vyks premjeras Viktoras Černomyrdinas. TT agentūros pranešimu, derybos Rygoje bus nelengvos. (Interfax, BNS). Elta pranešė, kad šiame pasitarime dalyvaus Lietuvos premjeras Gediminas Vagnorius.

*** AR DALYVAUS A.LUKAŠENKA LIETUVOS PREZIDENTO INAUGURACIJOJE?** "Novyje Izvestije" rašo: Baltarusijos valdžia deda titaniškas pastangas, kad į Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus inauguraciją būtų pakviestas Baltarusijos prezidentas Aleksandras Lukašenka. (BNS) Minske pasirašytas Baltarusijos valdžios, opozicijos ir ESBO tarpusavio supratimo memorandumas. (Interfax)

*** BANKŲ SUSIJUNGIMAS. TALINAS.** Du iš trijų didžiausių Estijos bankų - Hansapank ir Hoiupank paskelbė, jog ketina susijungti. Naujasis bankas bus didžiausias Baltijos valstybėse ir turės apie 19 mlrd. kronų (1,4 mlrd. USD) kapitalą. Hoiupank pirmininkas Aare Kilpas spaudos konferencijoje sakė, jog šis žingsnis nukreiptas į ateitį, kadangi regionui išsijungiant į Europos ir pasaulio struktūras, sustiprės konkurencija. Hansapank visuomet siekė plėstis į Lietuvą, todėl susijungimas gali suneraminti Lietuvos bankus. (Reuters)

*** RADIOAKTYVIOS MEDŽIAGOS. VILNIUS.** Lietuvos vidaus reikalų ministerija pranešė, kad policijos pareigūnai sulaukė du vyrus, kurie mėgino už 21 000 dolerių nelegaliai parduoti 10 kg radioaktyvios medžiagos. Vidaus reikalų ministerijos pranešime sakoma, kad atlikus kratą vieno iš įtariamųjų bute rasta dar 20 kg radioaktyvios medžiagos. Manoma, kad ši medžiaga yra uranas ar panašus branduoliniuose reaktoriuose naudojamas kuras. (Reuter)

Š M Ė K L O S !

Tai – Lietuvoje leidžiamo žurnalo "Veidas" 1997 m. gruodžio 19-26 d. viršelio nuotrauka. Viršelio, kurį redakcijai persiuntė rašytojas Algirdas Gustaitis iš Los Angeles, spalvotas vaizdas nukopijuotas nuo Stalino laikais klijuotų plakatų, vaizduojančių "pilietinį karą" – laikotar-

pį po vadinamosios "spalio revoliucijos", kai bolševikiniai pučistai teroru ir žmonių kiršinimu stiprino savo diktatūrą.

Raudonas plakatas varo į rinkimus. Raudoną vėliavą iškėlęs "raudonarmietis". "Darbo liaudies" priekyje – kailiniuotas "vadas", kurio

kepurėje aiškiai trūksta raudonos žvaigždės. Kas tai? Kvietimas rinkimų būdu grąžinti Lietuvoje bolševizmą? Pasityčiojimas iš Kalėdų ar Prezidento rinkimų? Noras pasirodyti "nors ir nežmoniškai, kad tik kitoniškai". Bet ar kruvinojo teroro šmėkla verta tik pasimaivymo? J.J.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖJE SĄJUNGOJE

ALTS VALDYBOJE

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos valdybos posėdyje, įvykusiame 1997 m. gruodžio mėnesį Jaunimo centre Čikagoje, naujuoju jos pirmininku išrinktas Petras Buchas. Jis yra ilgametis Tautinės sąjungos veikėjas ir žinomas visuomenininkas.

Kiti valdybos nariai pa-

siskirstė šiomis pareigomis: Stasys Briedis - vicepirmininkas, dr. Laima Šimulienė - sekretorė ir Oskaras Kremeris - išdininkas

Šiais metais tradicinį, ALTS rengiamą Nepriklausomybės atstatymo - Kovo 11-osios minėjimą nutarta ruošti sekmadienį, kovo 8 d. Pasau-

lio lietuvių centre, Lemonte.

Posėdyje taip pat numatyta Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos 25-ąją seimą surengti lapkričio mėnesį St. Petersburg Beach, Florida. Pagal įstatus seimas renkasi ne rečiau kaip kas dveji metai.

Stasys Briedis

mokomąją Veterinarijos kliniką ir ją padovanoti atsikuriančiai Lietuvai.

Skyriaus susirinkimo protokolą perskaitė Sigutė Žemaitienė. Jis priimtas be pataisų. Iždo pranešimą pateikė ilgametis skyriaus išdininkas K. Rožanskas. M. Marcinkienė perskaitė centro valdybos gautą aplinkraštį. Petras Buchas painformavo apie laišką, gautą iš Lietuvių tautininkų sąjungos valdybos. Jame buvo prašoma finansinės paramos. LTS norėjo nupirkti šiuo metu nuomuojamą būstinės patalpas Vilniuje, Gedimino gatvėje. Centro valdyba, atidžiai apsvarsčiusi šį prašymą, patikrinusi savo

finansinę būklę, nutarė tas prašomas patalpas Lietuvių tautininkų sąjungai nupirkti ir padovanoti. Tai jau padaryta. Tokiai žinia susirinkimas gyvai pritarė. Šiam reikalui pinigų skyrė: Tautinių namų valdyba - \$ 10.000, tautinė sąjunga - \$ 1000 ir E. Bartkus - \$1000. Lietuvių tautininkų sąjungos vadovybė pažadėjo aukotojus pagerbti: pagaminti specialią lentą su užrašu ir ją pakabinti pagarbijoje, aiškiai matomoje vietoje.

Susirinkime buvo pasidžiaugta, kad Tautinės Sąjungos nariai aktyviai reiškiasi ALTos veikloje.

Z. Juškevičienė

ČIKAGOS SKYRIUJE

ALTS Čikagos skyrius periodiškai kviečia skyriaus narių susirinkimus, kuriuose aptaria savo veiklą, apžvelgia politikos ir kultūros naujienas, aptaria Lietuvos tautininkų darbus. Šiuose susirinkimuose taip pat susipažįstame su sąjungos Centro valdybos aplinkraščiais. Tautinius namus pardavus, skyriaus susirinkimai vyksta "Seklyčioje", Marquette parke. Prieš pradedant oficialią programą, skiriama laiko asmeniniam narių tarpusavio pabendravimui prie pietų stalo. Tai nariams labai patinka ir pastebimai glaudina jų gretas. Juk kai kurie iš mūsų gyvena už šimto ir daugiau mylių nuo Čikagos. Nežiūrint didelių nuotolių, į susirinkimus atvyksta gana daug narių.

Prieškalėdinis susirinkimas įvyko gruodžio 15 d. Susirinkimą pradėjo pirmininkė Matilda Marcinkienė. Skyriaus vardu pareikštos užuojautos mirusiųjų narių šeimoms: Irenai Kriaučeliūnienei, jos vyrui dr. L. Kriaučeliūnui mirus, a.a. Stasio Virpšos dukrai - L. Hofmanienei, velionio globėjai Birutei Kasakaitienei. Sekretoriauti pakvietė J. Žemaitį iš Cicero. Vicepirmininkė E. Valiukėnienė apžvelgė mirusiųjų narių nuopelnus Sąjungos veiklai.

Sąjungos pirmininko pareigas perėmęs P.Buchas pa-

sakė, kad su dr. L. Kriaučeliūnu sutartinai dirbo Sąjungos vadovybėje 12 metų. Jis ypač pabrėžė malonų, draugišką velionio charakterį. Nektį dėl Dr. L. Kriaučeliūno mirties giliai apgailestavo ir inž. E. Bartkus, prisiminęs jį kaip ilgametį pirmininką, daug nusipelnusį Sąjungai. Trumpai papasakojo apie drauge rengtą Tautos genocido parodą 1970 m., Čikagos vidumiesčio viešbutyje, nurodė parodos organizatorius ir talkininkus: L. Prapuolėnį, D. Adomaitį ir kitus. L. Kriaučeliūnas pats asmeniškai apmokėjo tūkstantines parodos išlaidas. Kaip žinome, tai buvo nepaprastai didelės politinės svarbos renginys, akivaizdus dokumentinis atkirtis oku-

pantui į jo skleidžiamą melą, esą Lietuva savanoriškai prisijungė prie SSRS. Parodą aplankė šimtai politika besidominčių amerikiečių, ją rodė televizija.

E. Bartkus papasakojo ir apie dr. Leono pastangas įkurti mokomąją Veterinarijos kliniką Lietuvoje. Šią kliniką kuriant, remontuojant ir plečiant pastatą, montuojant modernią medicinos įrangą, Leonas nuolat tarėsi su juo, kaip inžinieriumi. Jiems teko matyti gana šiurpų vaizdą senoje klinikoje, kai daktaras operavo šunelį, pasidėjęs jį ant statinės. Tai jiems sukėlė siaubą! Neabejotina, kad tokie faktai ir paskatino dr. Leoną ryžtis gelbėti padėtį - pastatyti ir įrengti modernią

ALTS pirmininkas Petras Buchas

ALTS Čikagos skyriaus pirmininkė Matilda Marcinkienė

Inžinieriaus J. Variakojo nuotraukos

Inž. Eugenijus Bartkus prisimena ač L. Kriaučeliūną

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos Čikagos skyriaus nariai. Pirmoje eilėje (iš kairės): E. Valiukėnienė, T. Blinstrubas, M. Marcinkienė, P. Buchas, I. Kriaučeliūnienė ir S. Briedis

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

Jo Ekscelencijai Didžiai Gerbiamam
Valdui Adamkui

Išrinktajam Lietuvos Respublikos Prezidentu

Su pakilia nuotaika, meile Lietuvai ir naujomis viltimis sveikiname Jus, laimėjus Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimus. Šie rinkimai buvo nepaprastai svarbūs. Jie gali nulemti krašto kryptį ir net likimą. Jums vadovaujant, visa Lietuva gali tikėtis pažangos, išmintingų reformų ir buities pagerėjimo. Jūsų laukia dideli darbai; mes žadame bet kokią paramą Jūsų pastangoms.

AUKSINĖ VEDYBŲ SUKAKTIS

Jadvyga ir Stasys Ignatavičius atšventė savo vedybų 50-ties metų sukaktį. Jų vedybos įvyko 1947 m. per Kalėdas Seligenstadto stovykloje, Bavarijoje. Jungtinių Apeigas atliko kun. J. Buikus. S. Ignatavičius, kaip gimęs Amerikoje, pirmutinis išvyko į Dėdės Samo žemę. Klyvlende jie iš pradžių išsikūrė pas žmonos gimines, kurie paruošė išskvietimo dokumentus berods 14-kai asmenų.

Stasys Ignatavičius, nors jau į pensiją išėjęs, bet beveik

pilną laiką dirba įvairiuose parapijos darbuose, yra parapijos komiteto pirmininkas. Minėdami savo vedybų auksinį jubiliejų, Ignatavičiai 1997 m. gruodžio 28 d. sukvietė gimines, artimuosius ir draugus į Alexander's restoraną. Susirinko apie 60 svečių. Kadangi visi dalyvavusieji buvo garbingi svečiai, tad tepaminėsiu išskirtinai tik porą. Tai Dievo Motinos Nuolatinės pagalbos parapijos klebonas kun. G. Kijauskas SJ ir Lietuvos generalinė

garbės konsulė Ingrida Bublienė su vyru inž. R. Bubliu. Buvo atvykusių ir iš toliau – iš Čikagos ir jos apylinkių.

Svečiams prie stalų susėdus ir šiek tiek pasikalbėjus, vaišėms vadovavusi jubiliatų duktė Julija paprašė kun. G. Kijauską sukalbėti invokaciją. Palaiminus maistą, prasidėjo vaišės. Buvo pakeltos šampano taurės už jubilatus. Apseita be ilgesnių kalbų. Susirinkusieji jubiliatams linkėjo dar daug laimingų metų.

J.Žygas

NAUJAS ANSAMBLIS

Baltimorės Lietuvių pensininkų klubas suruošė savo nariams kalėdinius pietus, kuriuose dalyvavo naujasis Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV-ose Stasys Sakalauskas su ponija Jūrate bei Lietuvos karo atašė majoras Voldemaras Serapinas su šeima.

Klubo pirmininkas Algis Skudžinskas pristatė inžinierių Vytautą Šliūpą, aušrininko Dr. Jono Šliūpo sūnų, atgavusį tėvo žemę prie Klaipeidos. Vytautas Šliūpas paaiškino, kad jis dovanoja šią žemę organizacijai, kuri, joje išsikūrusi, padėtų smulkiųjų ūkių savininkams patarimais, pavyzdingu ūkininkavimu, mašinomis ir kitais ūkio pa-

dargais. Šia sistema yra sudomėjęs vienas entuziastas profesorius Kalifornijoje, kuris žada įvairią pagalbą. Pats Vytautas Šliūpas atvyko į Vašingtoną ieškoti piniginių paramos vyriausybės istaigose ir Kongrese.

Ambasados darbuotoja Meilė Mickienė pristatė ambasadorių ir majorą, pateikdama trumpas biografines žinias. Ambasadorius, padėkojęs už pakvietimą, priminė, kad jis Baltimorėje yra lankęsis keletą kartų, dar dirbdamas ambasadoje patarėju. Jis prašė, kad mes, būdami Amerikos piliečiais ir rinkėjais, padėtume paveikti JAV kongreso atstovus ir senatorius, sprendžiant su Lietuva susi-

jusius klausimus jai palankia linkme. S. Sakalauskas kvietė Baltimorės lietuvių lankyti į ambasadoje ruošiamas kultūrines pramogas. Beje, įteikiant skiriamuosius raštus prezidentui B. Clinton, ambasadorius sužinojo, kad jis ir prezidentas yra gimę tais pačiais metais, tą patį mėnesį ir tą pačią dieną.

Majoras L. Serapinas papasakojo, kad kitų metų Lietuvos biudžete yra numatytos lėšos ir naujų ginklų pirkimui. Lig šiol lėšas gaudavo tik karių išlaikymui ir jų kariniam rengimui. Jungtinės Valstybės yra dovanojusios NATO kokybės ginklų, bet šių metų pabaigoje Lietuva jau dalį ginklų pati nusipirko.

Gyvenimui Lietuvoj gerėjant, ir krašto apsaugai bus skirta daugiau lėšų.

Po oficialiosios pietų dalies įvyko naujo etnografinio ansamblio "Jorė" pristatymas. Šis ansamblis pradėjo organizuotis 1996 metais. Dabar jame – 13 narių. Daugumą jų sudaro atvykę į Ameriką po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo. Keturi ansamblio nariai, studijuodami Vilniuje, priklausė "Ratilio" kolektyvui. Tad ir šis jaunas ansamblis bando sekti "Ratilio" tradicijas, populiarinti tikras senoviškas lietuvių liaudies dainas iš devynioliktojo šimtmečio pradžios ir dar ankstyvesnes. Ansamblyje dalyvauja šių menininkai: vadovė Egida Matulionienė, Raimis Matulionis, Kristina Matalavagė, Donis Meižys, Ramunė Dainorienė, Paulius Dainora, Asta Astrauskienė, Ramūnas Astrauskas, Laisvė Skripkauskienė, Alfredas Skripkauskas, Renata Loman, Valda Sinkora ir Edvardas Sinkora.

Vadovė E. Matulionienė paaiškino, kad senovės lietuvių šventė naujuosius Metus pavasari, kai gamta prisikelia naujam gyvenimui. Pavasario dievas buvo Jorė. Tad šio dievo vardą ir pasirinko naujasis ansamblis.

Pirmiausia buvo padainuotos 5 dainos, pakaitomis su švilpynėmis ir vienu trankiu šoku. Dainos buvo surinktos ir užrašytos Aukštaitijoje. Kad nenuskriaustų ir kitų Lietuvos rajonų, buvo sudainuota žemaitiška daina "Saulėlė raudona", kurią sekė du šokiai ir viena suvalkietiška daina. Tik dzūkai liko nepaminti.

Pirmasis "Jorės" ansamblio pasirodymas buvo lyg jo krikštytos. Vadovė paprašė visų dalyvaujančių pabūti "kūmais". Labai malonu ma-

tyti jaunas žmones, atsidavusius liaudies meno puoselėjimui. Linkime jiems nepavargti, tvirtai laikytis grupėje ir santaikoje. Kadangi ansamblio nariai yra iš trijų miestų – Baltimorės, Filadelfijos ir Vašingtono – tad ir pasiruošimas koncertams yra nelengvas, reikalaujantis pasišventimo ir laiko. Raginame kaimyninius lietuvių telkinius kviesti šį ansamblį jų kultūrinių renginių pajvairinimui. Vadovės telefonas 1-703-527-7976.

Jonas Kardokas

"DIRVAI" AUKOJO:

K. Trečiokas, Union, NJ	100
Č. Satkas, Kirtland, OH	100
A. Sutkus MD Beverly S. IN	100
A. Stokas, Los Angeles, CA	65
V. Mažeika, Park Ridge, IL	50
A. Staniulis, Bloomf. H. MI	25
Z. Obelenis, Russel, OH	25
E. Vilutis, Daytona B, FL	25
A. Žolynas Dr., Escond., CA	25
V. Maceikonis, Elizabeth, NJ	25
J. Budrys, Pompano B., FL	20
A. Juozaitis, Cleveland, OH	20
A. Pautienis, Richmond OH	20
A. Adams, Chicago, IL	20
I. Galinis, Lemont, IL	15
O. Adomavičius, Center, MA	15
V. Ždanys, W. Hartford, CT	15
R. Variakojis, Rocky R, OH	15
K. Pažemėnas, Rancho P. CA	15
S. Mineika, Centerville MA	15
L. Hoffman, Oak Lawn IL	15
J. Bajerčienė, S. Boston, MA	10
D. Bulgari, New York, NY	10
B. Zeikus, Crownsville, MD	10
G. Austra, Baltimore, MD	10
L. Pollock, Solon, OH	10
A. Stasaitis, Redford, MI	10
K. Laukaitis, Hinsdale, IL	10
D. Keršienė, Canada	10
A. Kušlikis, Tsaille, AZ	10
L. Beleckis, Ravena, NY	5
R. Valaitis, Brecksville, OH	5
A. Tamošaitis, N. Richmond WI	5
L. Morkūnas, Chicago, IL	5
S. Sukarevičius, Ormond B. FL	5

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

A + A JANEI AGURKIENEI

mirus, liūdintį vyrą JUOŽĄ AGURKĮ ir dukrą ALDONĄ TANNER su šeima nuoširdžiai užjaučia

Aldona J. Sarka

A. + A. KAZIMIERUI ŠAKIUI

iškeliavus į Amžinybę, reiškiame gilią užuojautą jo žmonai SALOMĖJAI, sūnui GVIDUI su šeima ir kitiems artimiesiems. Liūdime kartu su jumis.

*Los Angeles Lietuvių
Tautinių namų valdyba*

Ansamblis "Jorė"

K. Laskausko nuotr.

MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMAS

Švietimo sekcija

(Tęsinys. Pradžia – 2 nr.)

Prof. J. Vaitkevičius pasidžiaugė, kad nepriklausomoje Lietuvoje jau pasirodė pirmosios kregždės metodologiniais pedagogikos klausimais. Tai prof. L. Jovaišos "Edukologijos įvadas" ir "Edukologijos pradmenys".

Daugiausia dėmesio Lietuvos pedagogai skyrė didaktikos problemoms aptarti. Jie nagrinėjo mokytojo ir mokinių santykius mokyme, mokinių savarankiškumo ugdymą, mokymo formas ir metodus. Ypač domimasi Vakarų šalių mokymo sistemomis: Montessori, Valdorfo, Frene ir kt. Ieškoma kelių atsikratyti autokratine didaktika, tačiau kartu nemenkinant ir mokytojo vaidmens mokyme. To reikalauja mūsų tradicijos, gyvenimo sąlygos, mokyklos darbo patirtis.

JAV LB Švietimo tarybos veiklos apžvalga

Regina Kučienė

Šiomet sueina 48 metai, kai po II Pasaulinio karo į

JAV atvykę lietuviai pradėjo steigti lietuviškas mokyklas. Atvykę į Ameriką, radome plačią lietuvių kultūrinę veiklą, lietuviškas parapijas, jų pačių pastatytas bažnyčias, mokyklas, lietuvišką spaudą. Mums buvo lengviau įsikurti, negu kituose kraštuose. Atvykusiems rūpėjo ugdyti augančią kartą tvirtai tautiškai mąstančiais žmonėmis. Jie ėmė steigti atskiras mokyklas, kuriose buvo dėstomi tik lituanistiniai dalykai. Mokyklos kūrėsi tėvų ir mokytojų pastangomis.

Susiorganizavus JAV Lietuvių bendruomenę, 1959 m. vasario 21 d. įsteigta Švietimo taryba. Ji nustatė lietuviškųjų mokyklų sistemą, rengė programas ir mokymo priemones, rūpinosi mokyklų išlaikymu ir mokytojų rengimu. Mokslo trukmė priderinta prie šio krašto bendrojo lavinimo mokyklų – 12 metų sistemos. Veikė aštuonerių metų pradžios mokykla ir aukštesnioji pakopa – 4 klasių gimnazija. Vėliau, keičiantis sąlygoms, kai kurios mokyklos pradėjo trumpinti mokslo metų skaičių. 1992 m. Švietimo taryba patvirtino 10 metų mokymosi sistemą su šešiais pradžios mokyklos skyriais ir keturiomis aukštesniosios mokyklos klasėmis. Neturintiems sąlygų lankyti pamokas, įsteigta neakivaizdinė mokykla. 1997 metais, remiantis mokytojų konferencijos rekomendacijomis, peržiūrėtos ir pakeistos mokyklų programos. Pakeitimus

sąlygojo greitai kintanti mokinių sudėtis. Atsižvelgta į tai, kad namuose dažniau kalbama angliškai, silpnėja mokinių tėvų lietuvių kalbos mokėjimas.

Jau apie 1985 metus pasijuto mokytojų stygius. Mokytojai, Lietuvoje pasirengę pedagogo darbui, ėmė trauktis iš užsipelnę poilsį. Į mokytojų gretas įsijungė tėvai, neturintys profesinio mokytojo pasiruošimo, tačiau su didele meile savo tautai ir gimtajai kalbai. Švietimo taryba skiria didelį dėmesį mokytojų paruošimui. Vyksta mokytojų studijų savaitės "Dainavoje", rengiamos mokytojų konferencijos.

Švietimo taryba apie savo veiklą bei užmojus ir mokyklų aprašymus skelbė leidinyje "Švietimo gairės". Dėl ekonominių priežasčių nuo 1992 metų įvestas "Švietimo gairių" skyrelis "Pasaulio lietuvių" žurnale (red. R. Kučienė). Švietimo taryba redaguoja ir leidžia vienintelį vaikams skirtą žurnalą "Eglutė". Nuo 1995 m. jį redaguoja R. Kučienė. "Eglutė" yra pritaikyta šių dienų jaunimo poreikiams ir naudojama lituanistinėse mokyklose kaip vaizdinė priemonė. Žurnalas mėgiamas ir Lietuvoje.

Istorija kartoja. Esant toli nuo tautos kamieno, kultūrinė asimiliacija veikė pirmųjų ateivių mokyklas. Jos neišvengėme ir mes. Tikimės, kad nauji tautiečiai įsijungs ir prisidės prie lietuvių tautinio švietimo šiam krašte.

KGB LIETUVOJE

Arvydas Anušauskas

Teritoriniai KGB skyriai, kuriems buvo pavesta šias užduotis vykdyti, turėjo garantuoti, jog per savo gausią agentūrą pasieks norimą tikslą. Iš vieno agento gavęs brėžinių, iš kito – teorinės medžiagos ar neskelbtų sekamo mokslininko samprotavimų, iš trečio – minėtose firmose dirbančių mokslininkų sąrašą, centrinis KGB aparatas galėjo tą informaciją apibendrinti. Pasitelkus karinių ar atominių technologijų specialistus, buvo galima padaryti žingsnį į priekį, net ir neturint pakankamo mokslinio technologinio potencialo pačioje Sovietų Sąjungoje.

Šnipinėjimo mastai

Sovietų Sąjungai "šaltojo karo" laikotarpiu Vakarų valstybės buvo nustačiusios didelius apribojimus prekybos ir mokslinių mainų srityse. Todėl tiesioginis skverbimasis į Jungtinių Valstijų, Prancūzijos ar Vokietijos korporacijas ar laboratorijas buvo labai komplikotas, o dažnai ir visiškai neįmanomas, jeigu tai netiesiogiai buvo galima susieti su masinio naikinimo ginklų gamyba. Vis dėlto 1985 m. rugsėjo mėn. JAV gynybos ministerija pripažino, jog Sovietų Sąjunga kasmet gauna apie 10 tūkst. technikos pavyzdžių ir apie 100 tūkst. įvairių dokumentų. Ir tai vyko, nepaisant tos aplinkybės, jog Centrinė žvalgybos valdyba (CIA) sukūrė specialų centrą, kuris turėjo išsiaiškinti, kokia technologija domisi Sovietų Sąjunga ir kokios firmos ar organizacijos padeda ją įsigyti. JAV aktyvios pastangos apriboti KGB mokslinio techninio šnipinėjimo mastus apskundino "X" residentūrų darbą, bet jo nesustabdė. Kai didžiosiose Vakarų valstybėse nebegalėjo pagelbėti šantažas, grobimas ir papirkinėjimas, mėginta daugiau pasinaudoti neutraliose Europos valstybėse likusiomis galimybėmis. Tam turėjo pasitarnauti ir "trečiojo pasaulio" šalys, kurios jau buvo pasiekusios didelių laimėjimų ekonomikoje. Šių valstybių kompanijos, bendraudamos su Vakarų transnacionalinėmis korporacijomis, galėjo gauti ir technologinę informaciją. Todėl KGB ne tik jas laikė lengvesniu grobiu, bet ir tarpine grandimi, per kurią galima būtų lengviau prasišverbti į JAV, Japonijos ir kitų didžiųjų valstybių kompanijas. Tam numatyta pasinaudoti vietiniais specialistais, kurie anot KGB darbu-

tojų, informacijos gavimą pridengtų "savo šalies vėliava". Tai buvo ypač svarbu 1987 m., kuomet gorbaciovinė "perestroika" tik pradėta reklamuoti ir susidomėjimas koku nors biologinio ar branduolinio ginklo gamybos klausimu būtų sutrukdęs Sovietų Sąjungai tarptautinėje arenoje pralaužti "technologinę izoliaciją". Tuomet domėjimasis cheminio ginklo komponentais paverstas susidomėjimu "pesticidais" ir jų gamintojais Brazilijoje, Indijoje, Argentijoje ir Meksikoje.

Šnipinėjimo programos

Net jeigu kokia mokslinė-techninė sritis tik pradėta vystyti, ji labai greitai sulaukdavo sovietinio saugumo dėmesio. Kai KGB 1-sios vyriausiosios valdybos 7 skyriaus viršininkas plk. J. Zevakin 1987 m. vasarą susidomėjo besiformuojančia neorganinių medžiagų biotechnologija, Lietuvoje veikusio KGB 1 skyriaus viršininkas plk. V. Karinauskas įsakė savo pavaldiniui E. Vaivada, esant operatyvinėms galimybėms (t.y. turint pakankamai reikalingos srities agentų) surinkti duomenis ir parengti analitines pažymas apie biotechnologijos perspektyvas.

KGB domino ne tik genų inžinerijos pasiekimai, mokslinių centrų ir laboratorijų išlaidos šioms darbams, bet ir strateginių bei brangiųjų metalų sintezė. Bet tik naujomis sąlygomis veikęs KGB galėjo sudaryti iš tikrųjų didelius kompleksinius planus savo šnipinėjimo programoms įgyvendinti. Pavyzdžiu galėtų būti planas "Nauka-2", kurį įgyvendino KGB 5 ir 6 valdybos bei teritoriniai KGB skyriai, kontroliavę tarptautinės reikšmės mokslinius centrus, veikusius Maskvoje, Novosibirske, Irkutske ir kt. Jei KGB 5-oji valdyba daugiau kaupė informaciją (iš Vokietijoje buvusio M. Plancko instituto, Londono universiteto Azijos ir Afrikos instituto bei kt.), tai 6-oji valdyba jau turėjo keletą pradėtų bylų: "Globus" (Humbolto fondo Vokietijoje), "Alfavit" (Kembridžo tarptautiniam biografiniam centrui), "Orion" (Prancūzijos nacionaliniam kosminių tyrimų centrui) ir kt. Informaciją aktyviai rinko ir Leningrado KGB valdyba: bylos "Huny" (iš Vokietijos branduolinio centro), "Citadel" (iš Manchesterio politechnikos katedros), "Klubok" (iš Karltono universiteto Kanadoje).

RUOŠIAMĖS VASARIO 16-OSIOS MINĖJIMUI

Lietuvos ambasadorius Stasys Sakalauskas su poniatvyksta į Los Angeles dalyvauti Vasario 16-tos minėjime, kuris įvyks 1998 metų vasario 22 d. Jis bus pagrindinis kalbėtojas – paskaitininkas ir dalyvaus visose šios šventės iškilmėse. LB ir ALT bendradarbiavimo tradicija yra tęsiama toliau, minėjimą ruošiant bendromis jėgomis. LB Vakarų apygardos valdybos pirmininkas Zigmąs Viskanta ir Los Angeles ALT skyriaus pirmininkas Antanas Mažeika vadovauja ruošos darbams. LB valdybos narys Amandas Ragauskas žada suplanuoti iškilmingą meninę programą bei Lietuvos istorijos apžvalgą per tuos 80 metų po pirmojo Nepriklausomybės paskelbimo. Prie šios programos sutiko prisidėti Šv. Kazimiero parapijos choras, LB "Spindulio" ansamb-

lis, muz. Viktoras Ralys, choreografė Sigita Barysienė, video profesionalas Paulius Jasiukonis ir kiti vietiniai menininkai.

Tradiciniai pietūs ir pabendravimas su pirmą kartą čia apsilankančiu ambasadoriumi seks tuoj po minėjimo.

Prašom sekti lietuvišką spaudą, kurioje bus tolimesni pranešimai apie įvairius pasirengimus, skirtus Lietuvos Nepriklausomybės šventei.

Violeta Gedgaudienė
JAV LB Vakarų
spygardos korespondentė

LIETUVIŲ FONDAS

praneša, kad 1998 metų švietimo, kultūros bei kitiems lietuvių išlaikymo poreikiams remti prašymai turi būti įteikti iki šių metų kovo 15 dienos. Prašymus studentų stipendijoms reikia įteikti iki balandžio 15 d.

Lietuvių fondas taip pat primena, kad šiais metais LF Pelnų skirstymo komisija yra paruošusi naujas prašymų anketų formas tiek studentų stipendijoms gauti, tiek ir bendrai lietuvių išlaikymo paramai. Naujas prašymų anketas galima gauti Lietuvių fonde, kreipiantis šiuo adresu: Lietuvių fondas, 14911 127th Street, Lemont, IL. 60439; tel. (630) 257-1616. Turimų senų prašymų formų prašome nenaudoti.

Užpildytas naujas prašymų formas, prašoma grąžinti paštu arba įteikti asmeniškai Lietuvių fondo raštinėje aukščiau nurodytu adresu. Faksu grąžintos anketos nebus svarstomos.

PASIVAIKŠČIOJIMAI PO ŽALIUOSIUS RŪMUS

Orinoko avantiūra

Jonas Dunduras

15

Kolonistų šunys paprastai nėra reguliariai šeriami, bet patys susimedžioja sau pusryčius, suvalkietiškus "paludienius" ar vakarienę. Patiekalų ieškodami, kasdien perplaukia siauresnius upelius, kuriuose būna piranijų. Dažnai esu tai matęs.

Gal kokioje nors specifinėje vietovėje piranijos ir yra be išimčių pavojingos, bet Amazonijoje visur galima matyti tiek vaikus, tiek suaugusius maudantis upėse, kuriose yra piranijų. Tik, pabrėžiu, reikia būti įsitikinusiems, kad jokia kūno dalis nekraujuoja ar neturi atviros žaizdos. Piranijos vardas yra brazilškos kilmės (Piranha). Toks jis, apipintas visokiomis legendomis, ir žinomas Amazonijos literatūroje. Ispaniškoji Amazonija piraniją vadina karibe (caribe).

Su temblador'u reikalai – rimtesni. Piranijų kai kuriose upės dalyse gali būti, kitose – ne. Dažniausia žinoma, kur jų yra. Tuo tarpu elektrinis unguris yra slaptesnis ir mėgsta laikytis upės pakrančių dumblių. Tokį pat dumblių mėgsta ir Raja (Raya) – angliškai vadinamas gėlo vandens Sting Ray. Tai plokščias, į didelį, storą blyną panašus vandens gyventojas su ilgoku stačiu spygliu nugaroje. Norint išvengti susidūrimo su šiais dviem padarais, po upę nebraidoma, bet šliaužiama, kojas velkant, panašiai kaip ant slidžių ledu padengto tako. Šliaužimas išbaido ir vieną, ir kitą. Žengiant atsiranda nemaloni tikimybė uždėti pėdą tiesiai ant Rajos spyglio ir gauti nelauktą, nuodingą, bet retai mirtiną injekciją. Po to seka kelios savaitės agoniško skausmo, tinimo, aukštos temperatūros, galimybės gauti kraujo užkrėtimą. Bet, kaip ir daugeliu kitų, su sveikata susijusių atvejų, tropinis miškas turi gausybę įvairių vaistinių augalų, lapų, šaknų, žiedų, žievių. Tai yra šalis, plytinti už receptų ir tablečių ribų. Rajai sužeidus, geriamos tam tikros arbatos, o koja

nuolat mirkoma augalinės esencijos vonioje.

Dabar apie mūsų priešpiečius – garsųjį Temblador, elektrinį ungurį. Netikėtai jį palietęs, tuoj pat būsi pasveikintas 600 voltų trenksmu. Gali būti keletu voltų mažiau arba, jei Temblador bus ypatingai supykęs, keletu voltų daugiau. Srovės stiprumas (amperazas) nesąlygoja mirtino smūgio, tačiau jis bus pritrenkiantis, net iki sąmonės netekimo. Jei tai nutinka gilesniame vandenyje, pritrenktasis nuskęsta. Kaip sako Joaquín, "good morning and thank you very much!"

Apdalinau kolonisto vaikus saldainiais ir balionėliais. Šeimos galvai teko pusė metro tabako, šeimininkei – pora gabalų "Savon Azul" muilo ir pora pokelių cigarečių, nes kolonistų moterys mėgsta rūkyti. Dovanomis giliai nudžiuginta šeimininkė, pasiėmusi pusę glėbio cukranendrių, tuoj pat ranka sukamu, krumpliutuotu volu išspaudė mums keletą puodelių jų sulčių. Nelabai švairių, bet juk neatsisakysi.

Temblador, kuris galėjo būti metro ar daugiau ilgio, lėtai šutinosi ant geležinių grotų virš karštų anglių, suvyniotas sprindžio ilgio gabalais į žalius banano lapus. Laukdam, kol priartės tas gastronominis momentas, mes baigėme tuštinti pusę mano alaus krovinio. Temblador, tiesa, buvo neužmirštamai skanus, iškepęs savo sultyse, žalių banano lapų "induose".

Kolumbijos pakrantėmis

Dešinėje palikus iš Kolumbijos gilumos savo vandenį atnešančios didžios Vichada upės žiotis, laivų šiek tiek padažnėjo. Daugelis upeivių, kolumbiečių kilmės, judėjo pietų kryptimi, link San Fernando de Atabapo, o gal ir toliau, nes San Fernando buvo artimiausias šiokios tokios komercijos centrelis. Toliau už jo, Orinoko (Orinoco) aukštupyje, jokio miestelio ar net žymesnės kolonistų krautuvėlės nebebuvo. Tikruomoje, jokių komercijos žymių už San Fernando nebuvo gal net kokių pusantro tūkstančio kilometrų atkarpoje. Kai kurie laivai gabenosi tuščias benzino statines, tikėdamiesi, kaip ir mes, jas prisipildyti San Fernande. O kai kurie gal būtų gabeno ir tokius produktus, kuriuos Coyote reikšmingai apibūdino, dviem pirštais pačiupinėdamas savo nosį. Šiais produk-

Kolonisto namuose spaudžiamos cukranendrių sultys

Autoriaus nuotr.

tais, apie kuriuos netrukus kalbėsime, Kolumbija garsėja.

Pora kartų praplaukėme sustojusius laivus, lyg tai prašančius pagalbos. Mostu nurodžiau Joaquín'ui plaukti prie jų, bet jis griežtai atsisakė: "Pueden ser piratas" (ten gali būti upės piratai). Šioje upėje retai sutinkamas tokio stiprumo variklis, kaip mūsų, būtų nepaprastai gundantis grobis Kolumbijos piratams, kurių čia neretai pasitaiko. Kaip Joaquín paaikšino, priplaukus prie lyg tai pagalbos šaukiančio laivo, išvysi kulkosvaizdžio vamzdžio galą ir tada bus "Good morning and thank you very much!"

Plaukiant išilgai Kolumbijos pakrantės ir dairantis į prabėgančius vaizdus, vienišus kolonistų namelius ar mažus jų kaimelius, galvon įkyriai lindo mintys apie du garsius Kolumbijos produktus: kavą ir kokainą. Kava čia, Orinoko apylinkėse, negali augti. Kavai reikia auštumos, pavėsio ir švelnių temperatūrų. Negali čia augti ir kokos (coca) krūmai – jiems reikia panašios aplinkos kaip ir ka-

vai. Bet kokaino judėjimas, o gal ir perdirbimas čia gana paplitęs. Kaip Coyote pastebėjo, "Mucha droga poraqui" – daug kokaino iš Kolumbijos gilumos, pakeliui į šen ar ten, praplaukia Orinoko vaga.

Niekas šiose platumose dėl to sau plaukų nesirauna ir moralinių priekaištų nejaučia. Priešingai, narkomanija nėra ypatinga Pietų Amerikos problema. Problema glūdi Šiaurės Amerikos paklausoje, pagrįstoje milijardais dolerių, kurių dalis gan dosniai išsibarsto plačioje kokaino komercijos srityje, pradedant kokos krūmų augintojais, baigiant politikais. Kokią dirvą randa doroviniai pamokslai, kai koks nors kolumbietis ar perujietis, basas, vienų ar poros kelnų savininkas, per keletą mėnesių gali uždirbti tiek, kiek jis, normaliai pasiūlęs savo darbo jėgą, nebūtų uždirbęs per visą gyvenimą? Pagundos tampa tiesiog nesulaikomomis, kai palyginama nepaprastai aukšta gautinio produkto rinkos kaina su pigiu gamybos procesu. Trumpai jį apibūdinsiu.

Viskas prasideda nuo kokos augalo, sodinamo ir kles-

tinčio Andų kalnų slėniuose, maždaug 2,000 – 6,000 pėdų aukštyje. Jei kas iš skaitytojų yra užsikrėtęs botanika, tai mokslinis kokos vardas yra Erythroxylum Coca. Šis krūmas paprastai užauga iki žmogaus dydžio bet patogumo sumetimais nugenėjamas iki maždaug juosmens aukščio. Kalnų slėniuose ir pašlaitėse krūmai sodinami eilių eilėmis. Tokie laukai vadinasi "cocales".

Koka gali augti ir karštoje, tropinėje aplinkoje, bet tada jos lapai turi labai mažą kokaino kiekį, kurio neapsimoka naudoti. Kokaino gamybai labiausiai tinka dvi kokos atmainos – vadinamoji boliviškoji Huanaco ir perujietiškoji Trujillo. Huanaco turi daugiau kokaino alkaloido negu Trujillo. Krūmo lapai – ovalo formos, poros colių ilgio – skinami nuo vieno iki trijų kartų per metus. Šis derlius parduodamas už sumas, kurios leidžia Andų indėnams skinti kokos lapus, klausantis muzikos iš garsiausių ir lakstyti po laukus moderniais, visokių modelių motociklais.

(Tęsinys – 5 nr.)

Kolonistų dukros ant Orinoko kranto

Autoriaus nuotr.

IR PINIGAI, IR AUKSAS – NIEKIS

Vladas Vijeikis

Mano draugas Florijonas dažnai sulaukia lankytojų iš Lietuvos. Apie juos besikalbant jis man sako:

– Visi manęs klausia, kaip padaryti daug dolerių. Įsidėmėk: neklausia, kaip uždirbti. Klausia, kaip padaryti. Ir tai – per trumpą laiką. Ką tu patartum?

Čia Florijonas užtiko mane visai nepasirengusį. Neteiko sukinėtis pinigais padarantįjų kompanijoje, tad neturėjau jokio supratimo. Mikčiojau, mikčiojau ir nieko gero nesumikčiojau.

Florijonas atsikosėjo ir sako:

– O aš štai kokią atsakymą turiu. Jeigu nori uždirbti, reikia įdėti daug prakaito. Ant to prakaito pamatų gali šokią tokią trobelę pasistatyti ir dar retkarčiais vieną kitą kieliškėlį konjako išgerti. Bet jeigu nori pinigais daryti, tai jau čia kita atmosfera. Yra keli būdai:

1. Vėdi turtingą merginą. Tiesa sakant, turi vesti našlę. Turtingų merginų labai reta.
 2. Jeigu turi pora dolerių, nusiperki akcijų ir gali praturtėti labai greit. Prezidento žmonelė labai greit tą padarė.
 3. Apiplėšti banką.
 4. Gauti gerą valdišką tarnybą su galimybėmis papiirkimams.
 5. Įsteigti banką Lietuvoje ir, sugriebus pinigais, sprukti kur nors į kitą pasaulio kraštą.
 6. Išmokyti mėti sviėdinuką arba žaisti futbolą.
 7. Eksportuoti šautuvus, kulkosvaidžius.
 8. Platinti narkotikus.
- Florijonai, tu per daug įsismaginai, – pertraukiau, – tu sumaišėi Ameriką su Lietuva.
- Šiais moderniais laikais nėra ribų, – atšovė Florijonas.

5 METAI ... ANT BĖGIO

Jau nebeprisimenu, kada paskutinį kartą naudojaisi geležinkelininkų paslaugomis. Tačiau mūsų mieloje lietuviškoje spaudoje vis randu parašyta: "poros valandų bėgyje", "trijų savaitų bėgyje", "šio mėnesio bėgyje".

– Pinigus daryti gali bet kur. Ir tu įsidėmėk, ką sakau: daryti, bet ne uždirbti. O ribų pasaulyje tikrai nėra. Lietuvos mafijos vyriausias vadas gyvena Vokietijoje. Visi tą žino.

Florijonas labai surimtėjo. Pažiūrėjo į lubas, į kambario kampus ir sako:

– O vis dėlto poetas Antanas Miškinis gerai pasakė: "Ir pinigais, ir auksas niekis, kai nėra kam kasas paglosto. Lyg tyčia vienišą palieka rudens vakaro miglose"

Ar supratai?

– Supratau. Artimas žmogus, draugystė – brangiau už pinigus.

Florijonas uždėjo ranką ant mano peties ir užtraukė:

– Draugai esam, draugai būsim. Draugai amžiais pasiliksime!!!

Aš jam pritariau. Bet kadangi mūsų balsai nebuvo išlavinti duetui, tai atbėgo Florijonienė pažiūrėti, ar mūsų kas nepiauna. Įtikinome, kad dainuojame apie draugystę. Florijonienė sako:

– Jeigu kalbėsime apie draugystę, tai nukask sniegą nuo šaligatvio. Florijono negaliu prisiprašyti. Ateis mano draugės ir negalės perlipti.

Aš labai mandagiai atsiprašiau, kad turiu už pusės valandos labai svarbų organizacijos susirinkimą.

Važiuojant namo (nes nevažiavau į jokių susirinkimų), sąžinės balsas ėmė man kalbėti. Išmetinėjo, kodėl gi aš nėjau sniego kasti. Buvau beveik besukęs automobilį atgal. Bet sąžinė Nr.2 prabilo visai kitaip. Sakė: "Moterys dabar nori būti lygios su vyrais. Tai tegul ir dirba, kaip vyrai, tegul kasa sniegą. Žinios, ką reiškia lygybė.

Sąžinė Nr. 2 mane įtikino. Bet vis dėlto, parvažiavęs namo, telefonu pasakiau Florijonienėi:

– Mieloji, kai kasi sniegą, tai nepaimk perdidelio kastuvo. Gerai apsivilk šiltais drabužiais ir kask pamažu, pailsėdama.

Florijonienė, matyt, suprato, nes tuojau pat padėjo telefoną. Lyg ir trinkelėjo.

Norėjau dar pasakyti apie moterų lygybę, bet ji turbūt žino.

O viena garsi autorė įtikinėjo, kad buvusi net "penkerių metų bėgyje". Galiu tik užjausti. Bet gal sakykime žmoniškai, kaip mūsų seneliai sakydavo: "per porą valandų", "per tris savaites"...

Juozapas Dirvonėnas

1997-ųjų metų "Dirvos" novelės konkurso laimėtojai M Y K O L A

K. Skirgaila

– Sukis, bet vienas kartas nemeluos! – tepasakė Mykola ir ilgokai liūdnomis akimis sekė nutolstančius.

Žinia, kad įvyko autoavarija, kad Viktoras ir Regina sunkiai sužeisti, išsiųsti į apskrities ligoninę, Mykolą pasiekė negreit, nes ir Arūnas su Ramūne, lengviau sužeisti, tebesigydyt vietinėje ambulatorijoje. Nemažiau skauda žinia atėjo tą pačią dieną: kerta mišką, tempia traktoriais, veža sunkvežimiais. Jas abi, išgirdusi pokalbių telefonu, atnešė geroji Roželė. Kad ir kaip ramino jį laiškinkinkė, prašydama niekur nepuldinėti, nevažinėti, kad nesuslūbuotų širdis (tada nieko nebereiks!), Mykola neklausė: čiupo lazda ir išskubėjo ten, kur kerta. Apskrities taip greit nepasieksi!

Iš tikrųjų kirtu ir vežė. Darbininkai tepasakė, kad juos pasamdė ponas Jonkus, o apie jokių sandėrius jie nieko nežino ir nesuka galvos. Gulti skersai kelio buvo beprasmiška, nes parduoti galėjo Viktoras – jis atsidurtų keblioje padėtyje. Negi ponas Jonkus kirstų savavališkai? Jis nepajėgė įtikinti nei kirtėjų, nei vairuotojų, kad šie nutrauktų darbą, kad jo miškas vagiamas, kad jis duosiąs į teismą.

– Bylinėkis su ponu Jonkum, – sakė jie, – o mes, nutraukę darbą, neteksime uždarbio.

Nieko nepešęs miške, Mykola uždusdamas skubėjo į gyvenvietę: gal pavyks surasti bendrovės pirmininką. Tas jam buvo neblogas: atėdavo, pašnekindavo, paguosdavo. Pasisekė. Rado jį kontoroje ir vos pajėgė ištarti, krisdamas ant kėdės:

– Kerta mano mišką – padėk!

Pirmininkas gerokai patylėjęs, neva labai užsiėmęs, bumbtelėjo:

– O kas man darbo? Dabar jau tavo miškas – tu ir žinokis, – bet pastebėjęs sudžiuvusiais skruostais riedančias ašaras, pridūrė:

– Žinau, kad tave užgruvo bėdos, kad nėra kam padėti, bet aš negaliu kišti pirštų tarp durų.

Tarp durų? Mykola suprato, kad pirmininkas gali būti Jonkaus "pateptas", o gal bendrininkas, kad iš jo pagalbos nesulauks. Netekęs vilties, jau kiūtino namo, bet prisiminė Roželę. Ji padės! Pasiekė ir pašto skyrių. Iš ten pabiro skambučiai į visas puses: į ligoninę, ambulatoriją, į

mokyklą, kur mokėsi Ramūnė, į meriją ... Pavyko išaiškinti, kad Arūnas ir Ramūnė baigia gydytis kaime pas motinos seserį. Adresas žinomas, bet telefono nėra.

– Duok telegramą! – Mykola nenorėjo delsti nė minutės.

– Ką rašyti?

– Rašyk: "Atvažiuok – kerta mišką".

Praėjo diena, kita, o Arūnas nesirodė. Mykola visiškai sukrito: sutriko širdis, nebeklausė kojos, drebėjo rankos. Vos pakildavo iš lovos, pasvirduliuodavo ir vėl guldavu. Jį kankino mintis, kad jis kaltas dėl avarijos. Gal sakydamas, kad vienas kartas nemeluos, prišaukė neilemę? Burtais jis netiki, o visgi... Reikia gelbėti ir Viktorą, ir Reginą! Kokia bebūtų paika martelė, bet ji – Viktoro žmona, Arūno ir Ramūnės motina. Gal operacijoms reikalingi pinigai? Gal paimti iš taupomojo banko? Gal leisti kirsti mišką, kad tik Jonkus duotų pinigų? Juk žmogaus gyvybės brangesnė už medį! Gal, gal...? Kaip visus pasiekti, kai kojos nebeklauso? Tokių minčių kankinamam jam atrodė, jautė, kad artėja galas. Ar jam ne vistiek, kas atsitiks miškui? Ne, ne vistiek! Jis gali mirti, bet miškas – ne!

Laimė, kad jį lankė ir slaugė Roželė. Nors gyvuliškai pašerti, nekenčia bado. Kad tik sulaukus Arūno!

Pagaliau jis pasirodė. Paašikėjo, kad gavęs telegramą, jis visų pirma šovė į apskritį aplankyti tėvų, išsiaiškinti padėtį. Dabar jis imsis darbo ryžtingai: visų pirma su policijos pagalba sulaukys miško kirtimą.

Prabėgo keleri metai. Aš nieko nežinojau, kas vyko Darbėnuose. Vykau ten neramiai širdim. Ar bėraisiu gyvą senolį Mykolą, ar besudainuosim? Kokios būtų Mykolinių šventės be Mykolos? Nebeturiu gimtinėje nei giminių, nei pažįstamų.

Pasukau į fermos kiemą ir nusiminiau: čia šeimininkavo jau kiti, matyt, svetimi. Pažiūrėję stovėjo traktoriai, rikiavosi prikabinamieji ir kitokie ūkiniai padargai, šalia – pjūklas rastams pjauti ("zeimeriukas") ir rietuvė lentų. Aptvėre – gausybė vištų ir kitokių paukščių. Tvarte mykė veršeliai, kriuksėjo paršeliai, o tarp jų sukinėjosi du jauni žmonės, gal vyras su žmona.

(Pabaiga – kitame numeryje)

KORPORACIJOS SUKAKTIS

(Pabaiga. Pradžia - 1 nr.)

Ne vienas iš tų naujų knygnešių, spausdinės ir platinės pagrindžio leidinius, yra nukentėjęs.

Vokiečių okupacijos metu korporacija turėjo aukų. Antaną Čapliką vokiečiai sušaudė prie Alytaus. Feliksas Drasutis ir Visvaldas Švedas žuvo, kariaudami prieš bolševikus Rytų fronte. Vytautas Šodė, lietuviškojo pagrindžio ryšininkas su Berlynu, žuvo traukinyje bombardavimo metu. 1943 m. kovo mėnesį vokiečiai suėmė 46 lietuvių įkaitus už savo nepasisekusį bandymą mobilizuoti lietuvių į vokiškąjį SS legioną. Tų įkaitų tarpe buvo du korporantai – Algirdas Tumėnas, žuvęs Štuthofio koncentracijos stovykloje ir Jonas Čiuberkis, kuris praėjus frontui, išsilaisvino ir vėliau gyveno Klyvlende (Cleveland, OH). Buvęs klaipėdietis lietuvis Jonas Grigolaitis, be jokios kaltės suimtas, vėliau savo pergyvenimus koncentracijos stovykloje aprašė knygoje "Nacių pragare". 1944 m. gegužės pradžioje gestapas suėmė 27 pagrindžio veikėjus, tarp jų ir mūsų korporantus: Klemensą Brunių, Jurgį Valiulį ir Aleksandrą Viršilą. Aleksandras Viršila buvo pirmoji gyvybės auka iš tų 27 suimtųjų. Jis žuvo Landsberg kalėjime prie Wartos.

Pirmosios bolševikinės okupacijos metu suimta, išvežta ir žuvo virš šimto korporacijos narių, t.y. kas penktas korporantas. Nukentėjo ir jų šeimos. Tokius žmonių naikinimo faktus žinodami, išlikusieji, atslenkant antrajai bolševikinei okupacijai, gelbėdami gyvybę, pavieniui ar su šeimomis traukėsi į Vakarų. Pasitraukė turbūt daugiau kaip 300 korporantų ir filijų.

Pasilikusiems Lietuvoje teko pergyventi naujus suėmimus ir trėmimus. Sugebėjau suregistruoti devyniolika korporantų, išvežtų į Sibirą antrosios okupacijos metais, su viena išimtimi: Vytautas Blynas Vilniaus kalėjime buvo žiauriai nužudytas naktį prieš vadinamąjį teismą.

Beveik visi korporantai antrosios okupacijos metu vienaip ar kitaip nukentėjo. Gal tik viena kita filija, per vedybas pakeitusi pavardę, išliko nepaliesta. Buvęs korporacijos pirmininkas Juozas Enčeris štai ką papasakojo: "Mūsų išlikusių neolithuanų labai mažai tebuvo. Jei kuris gyvas dar grįžo, tai jau neilgai begyveno. Tačiau tie, kurie dar laikėmės, šį tą dar darėme. Rinkdavomės kasmet vis kitame Lietuvos mieste pasimelsti už iškeliavusius į anapus draugus. Po to susirinkdavome patikimame bute, pasitardavom, nutarda-

vom, prisimindavom, pabendraudavom. Daug čia padėdavo bažnyčia ir jos vadovai. Rėmėm, platinom ir patys pagrindžio spaudoj dalyvavom." Taip trumpai apibūdino J.Enčeris gyvenimą pavergtoje tėvynėje.

Pasitraukusieji į Vokietiją kiekvienas rūpinosi savimi individualiai. Karui pasibaigus, 1945 m. rudenį susirinkome pabėgėlių stovyklose, išmėtytose per visą Vokietiją. Gavome garsųjį "DP (displaced person)" statusą. 1945 metų pabaigoje ir 1946 pradžioje visi pergyvenome baimę, kad aljantai negrąžintų mūsų atgal bolševikams. Vėliau toji baimė pranyko. Bet neturėdami teisės laisvai važinėti, tik pamažėle pradėjom atstatyti ryšį. 1946 metų lapkričio pabaigoje įvyko korporantų susitikimas Memmingene. Vėliau sudaryta korporacijų "Neo-Lithuania", "Filiae Lithuania" ir "Jaunoji Lietuva" vykdomoji Taryba, į kurią įėjo Antanas Diržys, Aldona Nasvytytė-Augustinavičienė, Juozas Jankaitis, Stepas Vykintas ir Jonas Jurkūnas.

1948 m. balandžio 1-10 d. į Fishen suvažiavęs Vokietijoje studijuojantis jaunimas įkūrė korporaciją "Viltis". Tuo suvažiavimu daugiausia rūpinosi Eugenijus Bartkus, Jonas Činkus ir Juozas Ivanaskas. Vykdomoji trijų korporacijų taryba suregistravo apie 300 pasitraukusių iš Lietuvos korporantų ir Augsburgėje 1948 m. gruodžio mėn. 10 d. sušaukė suvažiavimą. Jame dalyvavo virš šimto korporantų.

Prasidėjusi emigracija visus išsklaidė po visą pasaulį: Angliją, Australiją, Argentiną, Venecuelą, Kolumbiją, Kanadą, o daugiausia – į Ameriką. Emigravo, kas kaip galėjo užsikabinti, nes gyvenimas stovyklose buvo visiems įgrisęs ir, svarbiausia, be ateities.

Suvažiavę į Ameriką, pirmieji susiorganizavo Klyvlende įsikūrę neolithuanai. Sekdami jų pavyzdžiu, įsisteigė padaliniai Niujorke ir Montrealyje. Padaliniams susitarus, Klyvlendo valdybai buvo pavesta eiti Korp! Neo-Lithuania Centro valdybos pareigas. Pirmininku tapo Cezaris Modestas, sekretoriumi – Jonas Čiuberkis, o išdininku – Juozas Gaška. 1955 m. liepos 2-3 dienomis Centro valdyba sukvietė korporacijos suvažiavimą Toronte, Kanadoje. Jame priimtose dvi pagrindinės rezoliucijos.

1. Korporacijos veikla tremtyje, iki šiol reiškusi savaimingai, formaliai atgaivinama su visomis Lietuvoje

Jonas Jurkūnas

nusistovėjusiomis tradicijomis ir papročiais, ypatingą dėmesį skiriant augančiam akademiniam jaunimui, kaip būsimo Lietuvos kuriamai jėgai.

2. Korporacija "Filiae Lithuania" susijungia su korporacija "Neo-Lithuania" ir vieningai veikia "Korp! Neo-Lithuania" vardu".

Tame suvažiavime buvo priimti ir LST "Korp! Neo-Lithuania" veiklos nuostatai.

Korporacija plėtėsi ir augo. Įsisteigė jos padaliniai Detroite, Bostone, Los Angeles, Filadelfijoje (Philadelphia), Čikagoje (Chicago). Per tą netrumpą 42 metų laikotarpį įvyko 21 korporacijos suvažiavimas. Suruošta 15 vasaros stovyklų įvairiose vietovėse, gamtoje pritaikant tinkamas jaunimui kultūrinės programas. Stovyklose dalyvavo 40 - 60 nuolatinių stovyklautojų, o savaitgaliais jų padaugėdavo dvigubai ar net trigubai. Be suvažiavimų ir vasaros stovyklų, savaitgaliais buvo ruošiamos išvykos. 1989 ir 1990 žiemos metu buvo suruoštos profesijų konferencijos. Jos abi vyko Olympia Resort, Wisconsin.

1986 m. korporacijos mecenato vardas buvo suteiktas Simui Kašeliui. Tai – ypatingas mecenatas, palikęs visą savo turtą korporacijai.

Sunkoka nusakyti 42 metų korporacijos veiklą čia, Amerikoje. Bet dauguma iš jūsų joje dalyvavote, korporacijos siekių prasmę ir iškilų korporantišką nuotaiką bei draugiškumą išgyvenote.

Nepaprastas džiaugsmas apėmė mus 1990 m. kovo 11 d., kai buvo atkurta Lietuvos valstybės nepriklausomybė. Tai didelis atpildas visiems, žuvusiems Sibiro taigose, koncentracijų stovyklose, visiems kovojusiems ir kovoje žuvusiems, kentėjusiems Vokietijos konclageriuose ir ten iš bado užmerkusiems akis. Žodžiais neišsakomas jausmas pripildė mūsų širdis ir mes supratome, kad ir mūsų korporantų kančios ir gyvybių aukos nebuvo veltui.

Mūsų jaunesnieji korporantai Audra Gulbinienė, Rimas Gulbinas, Algis Augaitis, Valentinas Krumplis, Viligailė Lendraitienė ir Jurgis Lendraitis tuoj suskato remti atsikuriančią Lietuvą, įkurdami kartu su kitais savo draugais "Lithuanian Hotline" ir "Lithuanian Mercy Lift". Jie pradėjo nuo informacijos rinkimo bei jos perdavimo ir ištraukė į didelį didelį šalpos darbą, siųsdami į Lietuvą vaistus ir medicinos reikmenis. Jų jau pasiūsta už keliasdešimt milijonų dolerių su-

mą. Sėkmės jiems ir prie jų prisijungusiems korporantams.

Labai apsidžiaugėme, 1990 m. gegužės mėn. sulaukę svečio – Sibiro kalinio Juozo Enčerio iš Lietuvos. Jis – paskutinės valdybos pirmininkas Lietuvoje dar prieš okupacijas. Juozas atvežė žinią, kad Lietuvoje, Kaune, Vytauto Didžiojo universitete 1990 m. balandžio 18 d. atkurta korporacija Neo-Lithuania. Mes visi, manau, supratome, kad antrą kartą įžiebtas laužas neužges, kad korporacija gyvuos savo laisvoje žemėje. Šiandien mes, turėdami savo tarpe atsikūrusios Vytauto Didžiojo universitete korporacijos Neo-Lithuania pirmininkę Gintariją Samajauskaitę, džiaugiamės ir linkime jai geros viešnagės kartu su mumis visais. Prašome perduoti mūsų sveikintimus ir linkėjimus Kauno

neolithuanams. Tvirtai tikime, kad jų ateitis bus šviesesnė, negu mūsų, išsisklaidžiusių po pasaulį.

Pradėjau ir baigsiu garbės filisterio poeto Stasio Santvaro žodžiais:

"Tu ir aš, sese, aš ir tu, broli, turim būti tuo pilku, nuolat budinčiu nežinomu kareiviu, kurių taip reikalinga mūsų amžiaus Lietuva.

Nesgi – Žemės grumstas, iš kurio saulėn pažvelgė gyvybę atspindintis diegas, yra Lietuva.

O diegas, tai amžinasis pavasaris, amžinasis prisikėlimas, amžinoji jaunystė!

Ne tik esam, bet visada būsim protėvių žemės sauja, ir savo siela, lyg brangiausiu deimantu, švytėsime laike ir erdvėje, ir tas mūsų brangus vardas skambės amžinai:

Lietuva,

Lietuva,

Lietuva.

Mylimam Vyriui, Tėvui, Seneliui

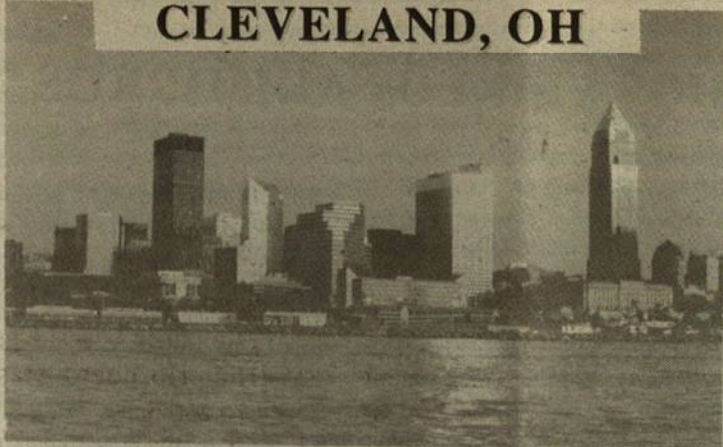
A. † A. PETRUI LANIUI

po sunkios ligos žemiškąją tremties kelionę užbaigus ir išėjus į amžiną TĖVYNĘ, giliai liūdinčius ir skausmą išgyvenančius Jo Mylimuosius: Žmoną ONA, dukras VIDA ir BIRUTĘ, Jų šeimas, gimines bei kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir dalinamės šios skaudžios netekties pergyvenimais.

O Tau, Garbingasis TĖVYNĖS SŪNAU PETRAI, už Tavo širdies kilnumą, už atliktus gerus darbus Tėvynei ir Išeivijai liekame amžinai dėkingi. Tegul Tau, a.a. PETRAI, būna lengva svečių šalies žemelė.

*Vytautas ir Stella Abraičiai
Juozas ir Elena Ambrozaičiai
Juozas ir Jadvyga Bartkai
Pranas Bacevičius
Vanda Bagdonienė
Magdalena Bružėnienė
Jonas ir Juozė Daugėlai
Stasys ir Ona Daržinskiai
Pranas Damijonaitis
Vacys ir Birutė Dzenkauskai
Vytautas ir Joana Grybauskai
Teodora Ilekienė
Jurgis ir Veronika Janušaičiai
Mykolas ir Amalija Jagučiai
Birutė Kožičienė
Narcizas ir Olga Kreivėnai
Antanas ir duktė Aldona Kalvaičiai
Gediminas ir Vladė Lapėnai
Jurgis ir Aniceta Mažeikos
Birutė Pukelevičiūtė
Juozas ir Jadvyga Paliuliai
Izabelė Ramanauskienė
Aldona Sandargienė
Antanas ir Valė Skriduliai
Regina Snarskienė
Antanas Sprindys
Marija Šarauskiene
Kostas ir Ona Žolynai*

Daytona Beach, FL.

RENGINIŲ KALENDORIUS

- VASARIO 14-15 dienomis – Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 80-mečio sukakties minėjimas.
 - VASARIO 28 d., "Žaibo diena-1998" – Metinis LSK "Žaibo" renginys Lietuvių namuose.
 - KOVO 28 ir 29 d. – Šiaurės Amerikos lietuvių senjorų (vyresnių kaip 35 m.) krepšinio turnyras Dievo Motinos parapijos salėje ir Boromeo seminarijoje.
 - Balandžio 5 d. – Kaziuko mugė. Rengia Cleveland'o skautija.
 - SPALIO 17 d., šeštadienį, Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje koncertuos Lietuvos partizanų ansamblis "Girios aidai"
- Prašome organizacijų vadovus pranešti redakcijai apie planuojamus renginius!*

VERTA APLANKYTI

Skyrelio vedėjas – G. Juškėnas

Pabaiga. Pradžia – 2 nr.

- Sausio 31 d. ir vasario 8 d. – Sergiej Babajan groja Bethoveno sonatas – The Clev. Institute of Music: "Sergei Babayan Plays the Beethoven Sonatas" – 8:00 v.v., 11021 East Blvd. Nemo-kamai. Tel. 216/791-5000.
- Vasario 6-8 d. – Įvairių šalių operos menas – The Clev. Institute of Music: "Opera-in-the-Round – With an International Flavor". Vasario 6 ir 7 d. – 8:00 v.v., vasario 8 d. – 3:00 val. p.p., 11021 East Blvd. Tel. 216/241-5000, ext. 411
- Vasario 6-8 d. – opera "Orfėjus ir Euridikė". Clev. Opera "Orpheus and Eurydice". Vasario 6-7 d. – 8:00 v.v., vasario 8 d. – 2:00 v.p.p. The State Theater, 1519 Euclid Ave. Tel. 216/241-6000.

JURGINĖS PADANGĖJE

KLEBONO ŽODIS

Šv. Jurgio parapijos biuletenyje klebonas kun. J. Bacevičius paminėjo kelias su-kaktis. Sausio 15 d. jis atšventė savo kunigystės išven-tinimo 21-ją sukaktį. Anot jo, jis susimąstė ir apžvelgė savo tarnavimą Cleveland, OH diecezijoje. Jis turėjo tris pa-skyrimus: 1977-79 m. Šv. Je-rome parapijoje, 1979-80 m. Lietuvių seminarijoje Romoje, o nuo 1980 m. gegužės 1 d. – Šv. Jurgio parapijoje ei-damas klebono padėjėjo, ad-ministratoriaus ir klebono pa-reigas. Per daugelį metų šv. Jurgio parapijoje buvo ir sėk-mingų, ir nesėkmingų dienų. Kartais jis klausė savęs, ko-dėl čia pasilieka. Taip pat jam daug kartų ateidavo min-tis, kad jis yra laimingiausias Cleveland kunigas, nes turi tokią veiklią parapijos bend-ruomenę. Visa tai svarstyda-mas, jis suprato, kad sėkmės ir nesėkmės buvo ne tik jo paties, bet ir mūsų visų. Mes tapome Tikėjimo bendruome-ne, kurios atsparumu galima remtis įveikiant silpnybes.

Pradėdamas 22-osius jo

tarnavimo Cleveland bažny-čiai metus, klebonas prašo mūsų maldų ir paramos, kviesdamas visus kartu su juo dirbti, kad Šv. Jurgio parapija taptų geriausia parapija Cle-veland diecezijoje.

Dėkui kun. Juozui A. Ba-cevičiui už ryžtingus žings-nius Ganytojo kelyje. Su Viešpaties palaima mes juo seksime. Juk šv. Jurgio para-pija yra pradėjusi antrąjį savo gyvavimo šimtmetį. Ger.J.

AMBASADORIAUS VIEŠNAGĖ

Neseniai Šv. Jurgio para-piją aplankė Lietuvos amba-sadorius Jungtinėse Valstijose Stasys Sakalauskas. Jis pa-brėžė savo norą padėti Cleve-land, OH lietuvių bendruo-menei. Jam labai rūpi išsau-goti lietuvių kultūrą, plėsti susidomėjimą lietuvybe. Am-basadorius kalbėjo apie Lie-tuvos reikalus, pabrėždamas Lietuvos valstybės saugumo svarbą. Jis mielai norėtų ži-noti parapijos narių sumany-mus. Parapiečiai, norintieji užmegzti ryšius su Lietuvos

ambasadoriumi, gali jam pa-rašyti šiuo adresu: The Hono-rable Stasys Sakalauskas, Ambassador of Lithuania, 2622 16th Street NW, Wash-ington, DC 20009

AUŠROS IŠLEISTUVĖS

Sausio 11 d. po sumos Šv. Jurgio parapijos salėje surengtos išleistuvės veikliai parapijietei Aušrai Babickie-nei, kuri trims metams iš-vyksta dirbti į Lietuvą. Su šampano taure mūsų "amba-sadorei" sugiedota "Ilgiausių Metų!". Aušra Babickienė yra daug padėjusi Šv. Jurgio parapijai: giedodama chore, lankydama ligonius, dirbdama prie "Bingo" lošimų ir parapijos Šalpos centre. Ta-čiau ji nežada mūsų pamiršti. Aušra pažadėjo dažnai mums rašyti apie savo veiklą Lietu-voje, susisiekti su Jurginės susigiminiavusia parapija Pa-nevėžyje. Anot klebono kun. J. Bacevičiaus, Aušra ir to-liau liks Šv. Jurgio parapijie-tė ir mūsų bendruomenės na-rė. Po trijų metų mes sveikin-sime ją sugrįžusią. Ger.J.

Klyvlendo visuomenininkai pasitarime, kuriame svarstomas pasirengimas Vasario 16-osios 80-mečio minėjimui
V. Bacevičiaus nuotr.

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

Born To Travel

Rita Staškutė-Zvirblienė

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1998

Skrydžiai į Vilnių – geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su Lietuvos avialinijomis

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

Šv. Jurgio parapijos nariai tradicinėse Kūčiose 1997 m. gruodžio 24 d.

J. Veličkos nuotr.

ATŠVENTĖ GIMTADIENĮ

Lietuvių Pensininkų klubo suėjime gimtadienį paminėjo R. Nasvytienė.

V. Bacevičiaus nuotr.

LIETUVOS PREZIDENTO RINKIMAI

Rita ir Rimvydas Augiai, skaičiavę balsus Lietuvos Prezidento rinkimuose LR Garbės konsulate Klyvlende.

V. Bacevičiaus nuotr.

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

866 E. 200 th St.

Sat.: 8 am to 4 pm

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanec

ATLANTA IMPORT EXPORT

"Atlantic Express" skyrius Cleveland'e
Litma Import-Export, Inc.
639 EAST 185 STREET
CLEVELAND OH 44119
tel. (216) 481-0011

Klientams pageigaujant, nuo Naujųjų Metų viena valanda pasikeitė darbo laikas:

Antradieniais – penktadieniais – nuo 10-os ryto iki 6-os vakaro;

šeštadieniais – nuo 10-os ryto iki 3-os po pietų.

Sekmadieniais ir pirmadieniais skyrius nedirba

LITTAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

Paskolos namų remontui nuo 7%

Dėl smulkesnės informacijos skambinkit TAUPAI

Prieš perkant naują mašiną – pasiteiraukite TAUPOJE

Naujom mašinom – nuo 7.0% Naudotom mašinom – nuo 8.5%

DARBO VALANDOS:

antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. – 4:00p.p.
penktadienį ----- 9:00v.r. – 6:00p.p.
šeštadienį ----- 9:00v.r. – 12:00p.p.
sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. – 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000